

R-22252

2-3

EXERCI.

TIA SPIRITVA-

lia. R. admodum in Christo
patre nostro, M. Ignatio de
Loyola, Societatis Iesu In-
stitutore, & primo Genera-
li Præposito, auctore.

BVRGIS,

• Apud Philippū Iuntanum cum
licentia superiorum.

1574

A. 72252

EXERCI-

TIA SPIRITVA-

lia. R. admodum in Christo
patre nostro, M. Ignatio de
Loyola, Societatis Iesu In-
stitutore, & primó Genera-
li Præposito, auctore.

BVRGIS,
Apud Philippū Iuntam cum
licentia superiorum.

1574.

3

PAVLVS PAPA
III. AD PERPE-
tuam rei memoriam.

*R*estoralis officij cu-
ra, in vniuersum
Christi gregem no-
bis commissa, & di-
uinae gloriae ac laudis amor, fa-
cit, vt ea quae salutem animarum,
& spiritualemente earum profectum
iuuant, amplectentes, vota eorum,
qui aliquid, quod fouere, & nutri-
re pietatem in Christi fidelibus
valeat, a nobis exposcunt, ad ex-
auditionis gratiam admittamus.
Cum ergo (sicut dilectus filius,
nobilis vir, Franciscus de Borgia,

A 2 Dux

Dux Gandiæ, nobis nuper expo-
 ni fecit) dilectus filius Ignatius
 de Loyola, Præpositus Generalis
 Societatis Iesu, per nos in alma
 Vrbe nostra erectæ, & per nos
 auctoritate Apostolica confir-
 mata, quedam documenta, siue
 exercitia spiritualia, ex sacris
 scripturis, & vitæ spiritualis ex-
 perimentis elicita, composuerit,
 & in ordinem, ad pie mouendos
 fidelium animos, aptissimum re-
 degerit, illaq; Christi fidelibus, ad
 spiritualem consolationem, &
 profectum magnoperè utilia, &
 salubria esse, non solum fama, ex
 plurimis locis allata, prædictus
 Franciscus Dux didicerit: sed e-
 tiam

exercitia experimèto manifesto, cum
 Barchinonæ, tum Valentia, tum
 Gandiæ, id compertum habuerit.
 Quare idem Franciscus Dux no-
 bis humiliter supplicari fecit, vt
 documenta, & spiritualia exerci-
 tia prædicta, quò latius eorū fru-
 ctus pateat, & plures Christi fi-
 deles, maiori cum deuotione ad-
 utendum illis, inuitentur, exami-
 nari facere: & si approbatione,
 & laude digna inueniremus, ap-
 probare, & laudare, aliasque in-
 præmissis opportunè prouidere,
 de benignitate Apostolica, digna
 remur. Nos igitur, qui documèta
 & exercitia huiusmodi exami-
 nari fecimus, & quæ testimo-

nio, ac relatione, dilecti filij no-
 stri, Ioannis Tit. Sancti Clemen-
 tis, præbyteri Cardinalis, Burgē-
 sis Episcopi, ac hereticæ prauita-
 tis Inquisitoris, & venerabilis
 fratris nostri Philippi Saluciarū
 Episcopi, ac dictæ Urbis nostræ in
 spiritualibus Vicarij generalis,
 nec nō dilecti filij Egidij Fosca-
 rarij, nostri Sacri palatij magi-
 stri, nobis desuper facta, pietate,
 ac sanctitate plena, & ad adifi-
 cationem, & spiritualem profe-
 ctum fidelium valde vtilia, & sa-
 lubria esse, & fore comperimus:
 debitū etiam respectum ad fru-
 ctus vberes, quos Ignatius, & ab
 ipso instituta Societas præfati, in
 Eccle-

Ecclesia Dei vbiq̄ gentiū pro-
 ducere non cessant, & ad maxi-
 mum adiuuentum, quod, ad id,
 prædicta exercitia attulerunt, nō
 immeritō habentes: huiusmodi
 supplicationibus inclinati, docu-
 menta, & exercitia prædicta, ac
 omnia & singula in eis conten-
 ta, auctoritate prædicta, tenore
 præsentium, ex certa scientia no-
 stra, approbamus, collaudamus,
 ac præsentis scripti patrocinio,
 communimus: hortantes pluri-
 mū in Domino, omnes & singu-
 los, vtriusque sexus, Christi fide-
 les vbilibet constitutos, vt tā pijs
 documentis, & exercitijs vti, &
 illis instrui deuotē velint. Nec nō

concedentes, ut huiusmodi docu-
menta, & spiritualia exercitia
imprimi, à quocunque bibliopola
per prædictum Ignatium eligen-
do, liberè & licitè valeant. Ita
tamen, ut post primam aditionē,
sine consensu eiusdem Ignatij,
vel successorum eius, nec ab hoc,
nec ab alio omnino, sub ex cõmu-
nicatiõis, & 500. duc. pijs ope-
ribus applicãdorum, pœna, im-
primi possint. Ac mandantes ni-
hilominus vniuersis, & singu-
lis locorum ordinarijs, ac perso-
nis in ecclesiastica dignitate con-
stitutis, & cathedralium, ac me-
tropolitanarum ecclesiarum Ca-
nonicis, & earundem ordinario-

vnm

rum Vicariis, in spiritualibus ge-
neralibus, & officialibus vbi-
bet constitutis, quatenus ipsi, vel
duo, aut vnus eorum, per se, vel a-
lium, seu alios (cuius de Societa-
te prædicta, vel alijs, quorum in-
tererit in præmissis spiritualibus
exercitijs, efficacis defensionis
præsidio assistetes) faciant aucto-
ritate nostra, illos dicta conces-
sione, & approbatione pacificè
frui, & gaudere: non permitten-
tes eos, per quoscũque, contra præ-
sentium tenorem, quomodolibet
molestari: contradictores quosli-
bet, & rebelles, per censuras, &
pœnas ecclesiasticas, ac alia op-
portuna iuris remedia, appellatio-

As ne

ne postposita, compescendo: Inuocato etiã ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Nõ obstant. fe. re. Bo. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Cõcilij generalis de duabus dietis, dummodò, ultra tres, aliquis, auctori- tate presentium, nõ trahatur: & quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: ceterisque cõtrarijs quibuscũq;. Aut si aliquibus cõmuniter, vel diuissim, ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non faciẽtes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huius-
 modi

modi mentionem. Volumus autẽ, quòd presentium literarum trãsumptis, manu Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius Prælati, seu personæ, in dignitate ecclesiastica constitutæ, munitis, plena fides vbique habeatur, & illis stetur, tam in iudicio, quàm extra, ac si originales literæ exhiberentur, & ostenderentur. Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo piscatoris, die vltimo Iulij. M. D. XLVIII. Pontificatus nostri anno quartodecimo.

Blo. El. Fulginensis.

T E S T I M O N I A

eorum, quibus césura exercitiorum est commissa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta, nobisque valde placuerunt, & ad animarum salutem in primis conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam sancta exercitia non maximum commodum prestare cuilibet studioso: Ideo obuijs etiam vnijs amplectenda

da sunt.

F. Egidius Foscararius, Magister Sacri palatii.

In secunda translatione.

Legimus spiritualia hæc exercitia, placentque nobis valde: & digna indicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, & magnifient.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat subsistere diu Christiana religio sine exercitijs, & meditationibus aliquibus spiri-

spiritualibus (in meditatione enim, inquit Vates, exardescit anima mea) nullas arbitror magis opportunas ijs, quæ proculdubio, ex scripturarum studijs, & longorum rerum usu, natae sunt.

F. Egidius Foscararius, Magister sacri palatii.

QVIDAM DE SOCIETATE IESU, DEUOTO LECTORI EIUSDEM SOCIETATIS. S. IN DOMINO.

HAEC documenta, ac spiritua-
lia exercitia, quæ non tam à li-
bris, quam ab unctiōe sancti Spi-
ritus, & ab interna experiētia, et
usu tractātorū animorum edo-
ctus, noster in Christo Pater M.
Ignatius de Loyola, Societatis no-
stræ institutor, et Præpositus Ge-
neralis (ut præmissum est) cōpo-
suit, ab idiomate Hispanico in la-
tinū, duobus modis sunt versa: al-
tera versio, non solum sensum sen-
sui, sed penè verbū verbo: altera
(quæ visa est præferēda) sensum
tan-

tātum sensui, sed fideliter reddebat. Cum autem exercitia hæc, ut satisfaceret quorundā, et præcipue Illustrissimi Ducis Gandiæ, Francisci de Borgia deuotioni, qui optabat approbari ea, Sedis Apostolicæ auctoritate, quæ iam pridē, et spiritalis plurimorū omnis generis, & cōditionis hominū profectus (qui per ea spiritū Domini vel hausserāt, vel mirū in modum auxerant) ubique approbauerat: cum, in quā, ante approbationem summi Pōtificis, destinatis cōsorbis vidēda proponerētur, utraq; trāslatio eis est oblata: & licet omnino liberæ cōsura, eorū subijcerentur, ut adderēt, minuerēt, mutarent,

tarēt, prout i Domino videretur; tamen, ne verbo quidem mutato, utraq; versionē (quod testimonij eorundē in archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quòd ad impressionem attinet, hoc te, pietetor, monitū velim, nō ijs, qui tantum lecturi exercitia: sed qui facturi, vel potius alijs tradituri sunt, esse hoc laboris, et operæ impesum. Cum enim ad fructū vberem capiendū parū sit legisse, nisi strenuē quis in eis se exercuerit, & magistrū, in rebus spiritalibus versatū, sit nactus: cōstat nō eo animo impressa esse, ut passim in vulgus emanaret: sed cum laboriosum nimis esset: nec sine ma-

igno tēporis, & impensarū dispendio; tā multa exemplaria manuscribere, quibus ad Societatis ipsius vsum opus erat, et vt varietate, et erratis plurimis (quæ in manuscriptis deprehēdi solēt) deuitatis, indubitatæ fidei exēplaria suppetere, typis hoc opus excussum est: sed omnia excussa volumina, in potestātē Societatis, ad ipsius, vt dixim⁹, vsum (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi possint) sunt redacta. De his te monere, pie lector (si fortē minus innotuerat) cūm perspecta mihi sint prædicta omnia, officij mei esse dux: Vile in Domino. Romæ V I. idus Augusti. 1548.

A N.

ANNOTATIONES

quædam, aliquid adferentes intelligentiæ ad exercitia spiritualia, quæ sequuntur: vt iuuari possit tam is, qui ea traditur⁹ est, quàm, qui accepturus.

Notatio prima est: quòd ipso nomine spiritualium exercitiorū, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conscientiam: item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, & vocem, ac postremò

B 2. aliàs

alias quasunque spirituales operationes tractandi, ut dicitur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia: ita quoque preparare, & disponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, & ijs sublatis, ad querendum, & inueniendum voluntate Dei, circa vite sue institutionem, et salutem animæ, exercitia vocantur spiritualia.

Secunda est: quod ille, qui modum, & ordinem alteri tradit meditandi, siue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, seu contemplationis historiam, percursis obiter duntaxat punctis illius

illius præcipuis, et adiecta solum breui declaratiuncula: Ut is, qui meditaturus est, accepto veritatis historię primum fundamento, discurrat postea, & ratiocinetur per seipsum. Ita enim fiet, ut dum aliquid inuenerit, quod elucidationem, vel apprehensionem historię, aliquanto maiorem præbeat (siue ex discursu proprio, siue ex diuina mentis illustratione id contingat) gustum delectabiliorem, & vberiore fructum percipiat, quam si res ipsa ei ab altero diffusim narrata, et declarata esset. Nō enim abundantia sciētiae, sed sensus et gustus rerū interior desiderium animæ explere solet.

Tertia est: quòd, cùm in sequē-
tibus omnibus exercitijs spi-
ritualibus utamur actibus intel-
lectus, quando discurremus, volū-
tatis verò, quando afficimur, ad-
uertendum est in operatione, quæ
præcipuè est voluntatis, dum vo-
ce, aut mente cum domino Deo,
vel sanctis eius colloquimur, ma-
iorem exigi à nobis reuerentiã,
quàm dum, per usum intellectus,
circa intelligentiam potius mo-
ramur.

Quartã est: quòd licet exerci-
tius sequentibus, assignē-
tur quatuor hebdomadæ, totidem
exercitiorum partibus, singulæ
singulis respondententes: videlicet,

ut

ut in prima hebdomada fiat con-
sideratio de peccatis: in secūda de
Domini nostri Iesu Christi vita,
usque ad ingressum eius in Hie-
rusalē, die dominica palmarum:
in tertia de passione eiusdem: in
quarta de resurrectione, & ascē-
sione: adiectis tribus orandi mo-
dis: non tamen ita accipiēda sunt
dictæ hebdomadæ, ut necesse sit
vnamquæque continere septem
vel octo dies. Cùm enim contin-
gat alios alijs tardiores, vel pro-
ptiores esse ad consequendum id,
quod quærūt: putã in prima heb-
domada contritionem, dolorē, &
lacrymas de peccatis suis: aliquos
etiã plus aut minus agitari pro-

B 4 bariq;

barique variis spiritibus: expedit nonnunquam succidi, hebdomadam quamcunque, vel extendi, iuxta materiae subiectæ ratione. Solet tamen totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi.

Quinta est: quod mirum in modum iuuatur, qui suscipit exercitia, si magno animo atque liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuatur, in quo ipsi potissimum seruire possit, iuxta eiusdem beneplacitum.

Sexta est: quod tradens exercitia, si animaduertat ei, qui

reci-

recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, ut sunt consolationes, vel tristitia: neque diuersorum spirituum agitationes, sedulo debet percontari. an ipsa exercitia præscriptis agat temporibus, & quibus modis: An etiã obseruet diligenter cunctas additiones: Et de singulis ratio postuletur. Porro de cōsolationibus, & desolationibus, infra tractabitur. pag. 238. De additionibus verò. pa. 84.

Septima est: quod is, qui alterum exercendum curat, si eum videat desolatione affici, seu tentatione, cauere debet, ne se durum, vel austerum ipsi exhibeat, sed mitem potius, ac suauem præstet,

B 5 con-

confirmato eius animo ad agendum strenuè in posterum: detestis que inimici nostri versutis, eum ad consolationem studeat disponere, tanquam breui subsecuturam.

Octava est: quòd circa consolationes, & desolationes suamentis exercitia, & circa humani hostis fallacias, poterunt vsui esse regula, quæ in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs spiritibus internoscendis.

Nona est: quòd quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, vnde contingat eum, in prima hebdomada, crassis quibusdã, apertisq;

tenta-

tentionibus vexari (ostensis iã inde prosequendi obsequij diuini certis impedimentis, cuiusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, supersedendum est vsu regularum, quæ ad secundã hebdomadam pertinent, de discretione spirituum, & ijs vtendum solis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est commodi, tantundem ex illis dispendij referret, ob subtilitatẽ rei, & sublimitatem, quæ est supra eius captum.

Decima est: quòd qui exercetur, si tetationibus iacetur, boni

boni speciem præ se ferentibus, muniriendus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ. Humani generis inimicus, per boni specie, eos ut plurimum oppugnat, qui antea in via vitæ, quam illuminatiuam appellant, respondente exercitijs secundæ hebdomadæ fuerint potius versati, quam in altera, quæ purgatiua dici solet, atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur.

Vndecima est: quod exercenti se in prima hebdomada expedit nescire, quid in secunda sit acturus: sed ad consequendum illud, quod tunc querit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni po-

stea

stea esset reperturus.

Dodecima est: quod admodum nendus est is, qui exercitatur, ut cum in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infra describendis, expedit debeat unius horæ tempus, curet semper animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potius, quam minus insumpsisse, sibi conscius sit. Frequens est enim Dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis spatium decurtetur.

Decimatertia est: quod, cum facile sit ac leue, affluente consolatione, integrâ contemplationis horam traducere: difficillimum contra, incidere desolatione:

Idcirco

Idcirco aduersus tentationem, ac
desolationem semper pugnanda
est, producto, ultra præfinitam
horam exercitio, vincendi gra-
tia: Ita enim non solum discimus
resistere aduersario, sed eum etiã
expugnare.

Decima quarta est: quod si
vacans exercitijs cernatur
consolatione multa, & feruore
magno ferri, obuiandum est, ne
promisso aliquo vel voto, incon-
sultè ac precipitanter factò, se
obstringat. Idque tanto fuerit di-
ligentius præuertendum, quanto
ille ingenij esse instabilioris per-
spicitur. Quamuis enim vnus al-
terum iuste mouere possit ad in-
gres-

gressum religionis, in qua emittè-
da sint obedientiæ, paupertatis,
atque castitatis vota: quãuis præ-
terea maioris meriti sit opus ex
voto, quàm sine voto factum, plu-
rima nihilominus ratio habenda
est conditionis propriæ persona-
rum: Item attentè est consideran-
dum, quid commodi, vel incom-
modi possit occurrere, ad illud
præstandum, quod aliquis pro-
missurus sit.

Decima quinta est, quod tra-
dens exercitia non debet al-
terum impellere ad paupertatem
et. promissionè eius, magis quàm
ad oppositũ: neque ad hoc potius,
quàm ad illud institutum vitæ:
quia

quia licet extra exercitia licitū
 sit, & pro merito ducendum, si
 quis calibatū, religionem, &
 aliam quamcūque Evangelicam
 perfectionem amplecti suadeat
 ijs omnibus, quos ex personarū,
 & conditionum ratione proba-
 bile sit fore idoneos: longè tamen
 conuenientius, meliusque est, in-
 ter exercitia ipsa id non attempta-
 re: sed Dei potiùs voluntatē qua-
 rere, atque præstolari, donec ipse
 Creator, ac Dominus noster ani-
 mæ sibi deuotæ sese communicet,
 eamque amplexans, ad sui amo-
 rem, laudem & seruitium dispo-
 nat, prout maximè scit esse com-
 modū. Quapropter dictæ exer-
 citia

citia standū est in quodā æquili-
 brio, sinèdumq; , vt citra mediū,
 Creator ipse cū creatura, & hæc
 vicissim cum illo rem transfigat.

Decima sexta est: quod, vt
 Creator ipse, Dominusque
 noster in creatura sua certius o-
 peretur, si accidat animam ad a-
 liquid minus rectum affici, at-
 que inclinari, summoperè ac to-
 tis viribus nitendum est in cōtra-
 riū: vt putā, si ad officiū vel bene-
 ficium adipiscendum adspiret, nō
 diuinæ gloriæ, aut communis ani-
 marum salutis causa, sed commo-
 ditatis suæ, negotiorumq; tempo-
 raliū duntaxat: tunc affectus
 ad oppositū impelli debet, per aſsi-

duas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clemētia Dei oppositum petatur: videlicet hūc, ut ille animū offerat ipsi Deo, se tale officium vel beneficiū, aut aliud quiduis, iā non appetere, nisi priorem affectum adeò mutauerit, ut nihil iam omnino desideret, vel possideat alia ex causa, quàm diuini cultus, & honoris.

Decima septima perutilis est, quòd, scilicet tradens exercitia inquirere, ac scire nolens proprias alterius cogitationes, et peccata: superest, ut certior factus fideliter de cogitationibus à vario spiritu immixtis, & ad maius, aut minus bonū trahētibus,

hinc.

spiritualia nōnulla exercitia illi præscribat præsenti animæ necessitati opportuna.

Decima octaua est: quòd iuxta eius, qui exercetur, habitudinem, putà pro etate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, seu debili ea imponantur, quæ ferre non possit citra incommodum, nedum ad profectū suum assumere. Similiter prout cuique in animo est sese disponere, impartendum id demum est, quòd eum potissimum inuare possit. Propterea ei, qui se instrui dūtaxat postulat, & ad gradum aliquē perduci, in quo animus suus

C 2 con-

conquiescat tradi potest particulare primum examē infra positū, pa. 45. deinde generale. pa. 50. si mulq; modus orādi manē per horā dimidiū, ex præceptorū Dei, et peccatorū mortaliū cōsideratione, de qua. pag. 185. Suadēdum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata sua confiteatur, & quindecim dierum interuallo, vel octo potius, si affectus impellat, sumat eucharistiæ Sacramentū. Ista exercitationis ratio propriè competit rudioribus, seu illiteratis: quibus insuper exponenda erunt singula præcepta Dei, atque Ecclesiæ, mortalia peccata, cum quinque sensibus, & operibus misericordie.

sericordiæ. Itidem si is, qui tradit exercitia, alterum viderit debilis esse naturæ, ac parū capacis, unde modicus prouētus, & fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex dictis leuioribus exercitijs ipsi præscribere, usque ad confessionem peccatorum: postea nonnulla conscientiæ examina, & methodum confessionis frequentioris dare, quibus iam paratum sibi animæ profectum seu lucrū tueri possit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictaminā, aliorumve, quàm primæ hebdomadæ exercitiorum: quoties præsertim alij adsunt maiori cū fructu exercitādi: nec omnia o-

mnibus præstare, temporis per-
mittit angustia.

Decima nona est, quòd homi-
ni negotijs publicis, vel alijs
conuenientibus districto, siue in-
genio, siue literis præditus sit,
suppetente ipsi hora vna & di-
midia diebus singulis ad sumen-
da nonnulla exercitia, exponen-
dum primò erit, què in finem ho-
mo creatus sit: deinde per horã di-
midia examen particulare, dein-
ceps generale cū modo ritè confi-
tendi, sumendiq; sancti Sacrami-
ti, tradi ei possunt: præscribendo
etiam, vt mane, per triduum, spa-
tio vnus hora, meditatione agat
de primo secundo, ac tertio pecca-

to, vt

to, vt docetur, pag. 63. Postea per
alios tres dies eadem hora de pro-
cessu peccatorum vt pag. 72. Per
alios totidem de pœnis, quæ pecca-
tis respondent. pag. 80.

Dictanda quoque illi erunt intra
totum dictarum trium medita-
tionũ tempus, decem additiones
illa, quæ habentur, pag. 84.

Observabitur eadem meditandi
ratio circa mysteria Domini no-
stri Iesu Christi, quæ infra in ipsis
met exercitijs latè explicatur.

Vigesima est, quòd ei, qui à ne-
gotijs liberior est, & fru-
Etum cõsequi spiritualem optat,
quàm possit maximum, traden-
da sunt omnia exercitia eodem,

C 4 quo

quo procedunt, ordine (& quidē scribi rerum capita ne excidant è memoria expedit) In quibus (secundū successum cōmuniōis) tantō maiore faciet progressum spiritualis vitæ, quanto magis ab amicis, notisque omnibus, & ab omni rerum humanarū sollicitudine sese abduxerit: vt si ab adib⁹ pristinis migret in domū, cellamue aliquā secretiore, vnde ipsi liberū securumq; sit egredi ad matutinum, sacrū Missæ, vel ad vesperarum officium cūm libuerit, audiendum, absque familiaris cuiusquam interpellatione. Ex qua quidem loci secessione inter alias multas cōmoditates hæ tres præcipue

pue consurgunt. Prima, quòd seclusis amicis, et familiaribus, negotijsq; minùs rectè ordinatis ad Dei cultū, gratiam apud Deū nō mediocrē meretur. Secūda, quòd per huiusmodi secessum intellectu minus quàm antea distracto in diuersas partes, et collecta redactaq; omni cogitatione ad rē vnā, scilicet ad obsequēdum Deo Creatori suo, et salutem animæ suæ consulendū, multò liberius, ac expeditius vtitur naturæ viribus inquirendo eo, quod desiderat atopere. Tertia, quòd quātō se magis reperit anima segregatam, ac solitariam, tantò aptiore seipsam reddit ad querēdū, attingendūq;

Creator em, & Dominum suū ad quem in super, quò propius accedit, eò melius ad suscipienda bonitatis diuina dona disponitur.

EXERCITIA QVAE
dā spiritualia, per quæ homo dirigitur, vt vincere se ipsum possit, & vitæ suæ rationem, determinatione à noxijs affectibus libera, instituere.

N primis, vt per huiusmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, inuari queat, supponendum est Christianum vnumquemq; piū, debere promptiore animo sententiā

sen

seu propositionē obscurā alteri, in bonā trahere partē, quàm dānare. Si verò nulla eam ratione tutari possit, exquirat dicētis mentem, et si minus rectē sentiat, vel intelligat, corripiat benignè: hoc nisi sufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum sanū intellectū, ac securum reddat ab errore.

PRINCIPIUM,

Siue fundamentum.

Creatus est homo adhūc finem, vt Dominum Deum suum laudet, ac reuereatur, eique seruiens tandem saluus fiat. Reliqua verò supra terram sita, creata sunt hominis ipsius cau-

sa,

sa, ut eum ad finem creationis sue
 prosequendum iuuent: vnde se-
 quitur utendum illis, vel absti-
 nendum eatenus esse, quatenus
 ad prosecutionem finis vel con-
 ferunt, vel obsunt. Quapropter
 debemus absque differentia nos
 habere circa res creatas omnes
 (prout libertati arbitrij nostri
 subiecta sunt, & non prohibita)
 Ita, ut (quod in nobis est) non qua-
 ramus sanitatem magis, quam
 aegritudinem: neque diuitias pau-
 pertati, honorem contemptui, vi-
 tam longam breui preferamus.
 Sed consentaneum est, ex omni-
 bus ea demum, quae ad finem du-
 cunt, eligere ac desiderare.

Exa-

EXAMEN PARTI-
 culare, & quotidianum, tria
 tempora complectens, ad
 dispositionem sui, ac dupli-
 cem discussionem accommoda.

Primum tempus est
 matutinum, quo de-
 bet homo, statim dum
 à somno surgit, pro-
 ponere diligentem sui custodiam
 circa peccatum aut vitium ali-
 quod particulare, à quo emenda-
 ri cupit. Secundum est pomeri-
 dianum, in quo petenda est pri-
 mum à Deo gratia, ut reminisci
 possit ille, quoties in peccatum seu
 delictum istud particulare inci-
 derit, et in posterum cauere: demde

prio-

priorē faciat discutionē, exigens ab anima sua rationē de peccato, seu vitio iā dicto, et singulas diei partes præteritas percurrēs ab ea hora, qua surrexit, vsq; ad præsentem, quoties illud comiserit. Et puncta totidem signet in priorē linea figuræ subscriptæ; quibus peractis denuo proponat per spatium diei reliquū, diligentius se se cohibere. Tertium erit vespertinum tēpus, in quo, post cœna horam, faciēda est discusio secundā, percursis itidē horis singulis, ab examine priorē vsq; ad præsens lapsis, et eodem modo rememoratis enumeratisque vicibus, quod si deliquerit, parem eis pun-

etorum

etorum numerum signabit in posteriorē linea figuræ, sequenti similis, ad hoc præparatæ.

ADDITIONES QUATVOR
vtilēs ad faciōrem, & celeriorē peccati, seu vitij cuiusvis extirpationem.

Prima est, vt quoties id peccati seu delicti genus homo comiserit, manu pectori ad mota, doleat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus alijs, nec aduertentibus.

Secunda est, vt sub noctē numeratis, comparatisq; inuicē punctis linearū, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat, an à priorē examine vsq; ad secundū aliqua successerit emendatio.

Tertio

Tertia est: ut conferat diei secundæ, atque præcedētis examina inuicē, considerans ecquid sibi emendationis interuenerit.

Quarta: ut collatis hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo, facta vel omiffæ emendationis rationē habeat.

Item notandum est ex sequentibus figuris primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: Secundam uero diei Lunæ paulo breuiorem: et ita deinceps: cum par sit diminui in dies erratorum numerum.

LV.

 DOMINICA.

 LVNÆ.

 MART.

 MER.

 IOV.

 VE.

 SA.

DEXA.

E X A M E N CON-
scientiæ generale ad purga-
tionem animæ, & ad pecca-
torum confefsionem vtilif-
fimum.

Ro comperto poni-
tur triplex incidere
homini cogitationi
genus: Vnum ex pro-
prio surgēs motu ipsius hominis.
Reliqua verò duo extrinsec^o ad-
uenientia, ex boni scilicet, vel ma-
li spiritus suggestione.

De Cogitatione.

Dvobus modis elicitur meritū
ex mala cogitatione in ma-
teria peccati mortalis, de qua hic
sermo est. Primò, quando sugge-

ritur

ritur de patrando mortali crimi-
ne cogitatio, sed ea confestim re-
pugnando vincitur.

Secūdo, quādo prauæ istiusmo-
di suggestioni semel, ac iterū
repulsæ, & subinde nihilominus
reuertēti continuè resistit homo,
donec penitus expugnetur: quod
quidem victoriæ genus meritò
alterum antecellit.

Peccat autē leuiter aliquis, seu
venialiter, quando in suborta
peccati mortalis cogitatione, ali-
quātulū moratur, quasi auscultā-
do, vel quādo aliqua obiter sensus
delectatiōe afficitur, vel in ea re-
tundēda sese exhibet negligentē.
Mortale verò peccatū, per cogi-

D 2 tatio-

ratione, duob⁹ modis admittitur.

Primò, quando cogitationi peccati præbetur, quacumq; ratione, assensus.

Secundò, quando peccatū illud opere completur: idq; grauius est priore, ex tribus causis: Videlicet, ob maiorem temporis decursum: ob actum intensiorem: & ob plurium denique offendiculū, siue detrimentum.

De Loquela.

Verbo etiā multifariam offenditur Deus: vt in blasphemia, iuramento. Nam iurandum non est, neque per Creatore, neq; per creaturas vllas, nisi concurreribus his tribus, veritate, neces-

sitate,

sitate, ac reuerentia. Porro intelligenda est necessitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatiōe, sed eius tantum, quæ circa spirituale, corporale, vel etiā temporale bonum aliquod, momenti est non leuis.

Reuerentiam dicimus, quādo assumēs diuinum nomē adhibet consideratiōe, vt Deo Creatori, ac Domino debet⁹ honor tribuatur. Sciendū est autē, licet iuramentū temerè, seu vanè factū per Creatorem, sit grauius peccatum, quā per creaturam: difficilius tamen esse, per hāc, quā per illum licitè iurare, seruatis debitis circumstantijs, quas diximus.

D 3 Pri-

Primò, quia in mentione creature faciēda per iuramentū, non ita excitamur, aut reddimur attentī, ut ex veritate ac necessitate iuremus, sicut nominato rerum omnium Creatore.

Secundò, eò quòd ad honorem Deo exhibendū cum reuerentia, lōgè debilius mouemur ex cōmemoratione creature, quàm ipsius Dei Creatoris: Quāobrem iurare per creaturas, perfectis magis cōceditur, quàm crassioribus, siue idiotis: quandoquidē perfecti ex contemplationis usu assiduo, & illustratione intellectus, cōsiderāt propius, atq; deprehēdunt Deum secundū essentiā, præsentiā,

tiam, & potentiā suam creaturæ cuiuslibet inesse: vnde ad præstādā illi debitā in iuramēto reuerentiā paratiores sunt alijs, qui eò perfectionis nondum prouecti sunt.

Tertiò, quia creaturis ad cōfirmationē iuramenti crebrius adscitis, periculū esset idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timēdum.

Vitandū est insuper verbum otiosum (inter alia locutionis peccata,) quale esse intelligitur, quodcunq; nec loquenti, nec alteri prodest: nec eo etiā animo profertur, ut adferat vtilitatem. Et cōuerso verò minimè otiosū cēsendum est verbū illud, quodcū-

que ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiã temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiã si quis de negotijs loquatur, ab instituto suo alienis: vt religiosus de bellis, vel mercimonijs. Cæterùm ex sermone quidè, ad finem bonũ ordinato, meritum contingit: ad malum verò finè, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatũ. Sunt & oris peccata mendacium, falsa testimonia, detractio. Nã detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum.

Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicũ non sit, cõ

mala

mala intètionè, vel graui damno fame alterius, mortale itidè peccatum committitur, veniali autem, veniale solũ. Adhæc quotiescunque alienum patefacimus vitium, vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul commonstramus. Veruntamen vbi recta mens est, de proximi delicto licebit loqui bifariã.

Primò, quãdo publicum est, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel perniciosum, putã ob errorem publicum, animos conuersantium corrumpentem.

Secundò, quoties occultum alicuius crimè indicatur alteri, per cuius subuentionẽ, ille releuari à

D 5

pec-

peccato possit: dummodò rei hu-
ius, probabilis aliqua ratio, vel
coniectura offeratur. Possent
inter oris peccata, irrisiones, co-
tumelia, & alia id genus ascri-
bi: quæ persequi licebit tradenti
exercitia, prout opus esse indica-
uerit.

De Opere.

Propositis ante oculos decem
mandatis Dei, cum Ecclesia
præceptis, & iussis maiorum, seu
superiorum, æstimandum est,
quicquid fit operis, aduersus
quodlibet eorum, id peccatum
esse: leuius aut grauius tamen,
pro inæquali peccandi modo, &

pro

pro diuersa peccantium habitu-
dine. Porro, reduci ad iussa duci-
mus superiorum, diplomata, seu
indulta Pontificum, pro infide-
lium expugnatione, vel Christia-
norum pace, concedi atque pro-
mulgari solita: per quæ ad con-
fessionem peccatorum, & En-
charistiæ sanctæ sumptionem,
Christi fideles inuitantur. Pec-
cat siquidem non leuiter, quicquid
que tam piæ rectorum Ecclesiæ
cohortationes, sanctionesque a-
spernari audet, ac transgredi.

EXA-

EXAMINIS GENERALIS
 modus, particulas, seu
 puncta quinque comple-
 tentis.

Primum punctum est:
 Domino nostro Deo,
 pro beneficijs acceptis,
 gratias agendas esse.

Secundum, quod debemus pro
 cognitione, & expulsionem pecca-
 torum gratiam flagitare.

Tertium, de admissis presenti
 die peccatis, rationem ab anima
 nostra exigere, per horas singu-
 las, ex quo surreximus, vestigan-
 do. Et primò quidem circa cogita-
 tionem, deinde circa loquelam, atq;
 operationem, eodẽ ordine, quo, in
 par-

particulari examine, traditum est.
 Quartum, postulare veniam de de-
 lictis.

Quintum, proponere cum Dei gra-
 tia emendationem: & orationem
 dominicam, post dicta omnia, re-
 citare. Pater noster.

CONFESSIONIS

Generalis, & communio-
 nis usus.

EX Confessione generali vltro
 facta, inter alia pleraq;, per-
 cipiuntur tria hæc emolumenta.

Primum: quòd, tametsi, qui an-
 nis singulis saltem confitetur se-
 mel, ad generalẽ huiusmodi cõ-
 fessionem, minimè obligetur: eã
 tamen facienti ipsi multò plus

com-

commodi, & meriti accedit: ob
dolorem scilicet de peccatis, &
malitia vitæ præteritæ, quem ita
sentit vehementiorem.

Secundum, quoniam in spectu
per spirituales exercitationem,
lōgè quàm antea manifestius na
tura, & malitia peccatorū, tanto
amplius commodum, ac meritū
percepturus est.

Tertium, quia consentaneū est,
hominem sic ritè confessum, atq;
dispositum, multo melius se habere
ad Eucharistiæ summptionē: qui
maximè confert, & ad fugam
peccati & ad gratiæ receptæ cō
servationem, & augmentū. Por
rò generalis ista confessio, post
hebdō-

hebdomadæ primæ exercitia po
tissimū erit opportuna.

PRIMUM EXERCITIVM
meditandi secundum
tres animæ potentias, circa
peccatum triplex. Et conti
net orationem preparato
riam, duo præludia, & pun
cta tria præcipua, cum vno
colloquio.

Ratio preparatoria
est, qua petimus à Do
mino gratiam: ut vi
res atq; operationes
nostræ omnes, sincerè ad eius glo
riam, & cultum tendant.

Primum præludium est, ratio
quædam componendi loci: pro
quad-

qua notandum est, quod in qua
 meditatione, siue cōtemplatione,
 de re corporea, ut puta de Chri-
 sto, effingendus erit nobis, secun-
 dū visionē quādam imaginariā,
 locus corporeus, id, quod cōtem-
 plamur, representās, veluti tem-
 plum, aut mons, in quo reperia-
 mus Christum Iesum, vel Mariā
 Virginem, & cætera, quæ spectant
 ad cōtemplationis nostræ argu-
 mentum. Sin autem speculationi
 subest res incorporea, ut est con-
 sideratio peccatorum, nunc obli-
 ta: poterit loci cōstructio talis es-
 se, ut si per imaginationē cerna-
 mus animā nostram, in corpore
 isto corruptibili, velut in carcere

con-

constrictam, hominem quoque
 ipsum, in hac miseriæ valle, inter
 animalia bruta, exulantem.

Secundum erit præludium, ut à
 Domino id postulem, quod exo-
 pto, iuxta proposita cōtemplatio-
 nis argumentum: nimirum, si de
 Christi resurrectione fuerit me-
 ditandū, petenda erit lætitia, qua
 gaudenti Christo, congaudeā: sin
 de passione, lacrymas, pœnas, &
 angores petam, ad compatiēdum
 Christo patienti. In præsentī er-
 go meditatione, pudorem, confu-
 sionēq; mei ipsius, debeo exposce-
 re, attendens quā multi homi-
 nes ob peccatum mortale, vel vni-
 cum, damnati fuerint: & quod

E ego

ego toties peccando sim damnationem commeritus.

NOtandū ad hęc, quod omnī meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam oratio præparatoria, quàm præludia duo: sed oratio quidem semper fit eodem modo, præludia verò pro diuersitate rerum sunt diuersa.

Primū punctū erit: ut exerceatur memoria mea, circa primū peccatorum omnium, quod fuit ab angelis commissum, adhibito statim discursu intellectus, atque volūtatis motu, instigante me ad voluēda, & intelligēda ea, per quę erubescam, & confundar totus, facta vnius tantum pecca-

peccati angelorum, cum tot meis comparatione: Vade colligere liceat, cum illi ob vnicū crimen, addicti sint inferno, quàm sæpe ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaq; dicimus trahendum esse, quo pacto angeli creati primū in statu gratiæ, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem,) non volentes per arbitrij libertatē, Creatori suo reuerentiam, & obsequium præstare, at contra eum ipsum insolescentes, conuersi fuerint ex gratia, in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hęc

pensulatiùs: nec non, concitan-
dis simul voluntatis affectio-
bus, acrius insistendum.

Secundum est punctū: easdem
potentias tres, circa peccatum
primorum parentū (quod secun-
dum appellabimus) exercere: tra-
ctādo memoria, quā diurnā,
ob illud, poenitentiam egerunt:
quanta humanum genus corru-
ptio inuasit: quot hominum mil-
lia ad inferos deturbati sunt. Me-
morandum est videlicet, quomo-
do Adam in Damasceno cāpo,
de limo terræ factus, positusque
in terrestri Paradiso, & Eva for-
mata ex vna costarum eius, cum
de fractu arboris, sciētia boni, et
mali,

mali, prohibiti essent comedere,
& nihilominus comedissent, post
peccatum subito, ex Paradiso eie-
cti sint, vestibisque pelliceis indu-
ti, & originali iustitia privati,
reliquū vitæ suæ tēpus, in labori-
bus, ac ærumnis maximis, poeni-
tēdo traxerint. Super his etiā, ra-
ticipinio intellectus, et affectibus
volūtatis, utendū erit sicut prius.

Tertium est: ut exerceamur
pari modo, circa peccatum
mortale, & particulare quodli-
bet (ipsum nos tertium peccatum
dicemus, ut à duobus suprā positis
distingatur,) considerādo quòd
peccato tali, vel semel duntaxat
cōmissō, fortè detrusi sint multi

ad infernū: quodq; præterea prope innumeri, ob delicta meis pauciora, atq; leuiora fortè crucietur æternis pœnis. Vnde memoria vendicandū erit, quāta sit peccati grauitas, & malitia, Deum omnium Conditorē atq; Dominū offendentis. Ratiocinandū quoque est, supplicium æternū peccato iuste irrogari, utpotè, aduersus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Postremò suscitandi sunt affectus, sicut iam dictum est.

Colloquium fiet, imaginādo Iesum Christum coram me adesse, in cruce fixum. Itaq; exquiram mecum rationem, qua

tura,

ab æterna vita, ad temporariam mortē venire, pro peccatis meis dignatus sit. Arguā in super me ipsum, percotāns, quid hæc tennus dignum memoratu, egerim pro Christo? quid agā rādem, aut agere debeam? Et in eum inueniens sic cruci affixum, ea proloquar, quæ suggeret mens, & affectus. Porro Colloquij proprium illud est, ut fiat sicut amici sermo, ad amicum, vel serui, ad dominum: nunc gratiæ aliquid petendo: nunc culpam aliquam meam incusando: interdum propria quælibet cōmunicando, ac petendo cōsiliū super illis, siue auxiliū. Vltimò dicatur Pater noster.

E 4

SE

SECUNDVM EXER-

citiũ, est meditatio de peccatis, complectens vltra orationem præparatoriam, & duo præludia, quinque articulos, seu puncta, cũ colloquio ad finem.

*Reparatoria oratio,
eadem quæ supra.*

Prius præludiũ eandem exigit constructionem loci, vt in præcedenti meditatione.

Posterius verò fiet, poscendo id quod hic querimus, dolorem scilicet intensum de peccatis, atque abundantem fletum.

Punctum primũ: sit processum quidã, per quẽ, peccata totius

vita,

vita, in memoriam reuocantur, percurſis gradatim, diſcuſiſque annis, & ſpatijs temporũ ſingulis. Quæ in re, triplici iuuamur cõpendio, cõſideratis videlicet locis habitationis noſtræ, conuerſationum modis, & officiorũ, ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diuerſis.

Secundũ est, peccata ipſa perſpedere, quanta ſit ſœditas, & nequitia ſingulorum ex natura ſua, ſi vel prohibita non eſſent.

Tertiũ est: conſiderare me ipſum, qui ſnã, aut qualis ſim, additis exeplis, quæ me in maiore mei contẽptum trahãt: vt ſi mecum reputẽ, quantulus ſim ad ho-

E 5 minũ

minū omnīū ceterum cōparatum.
 Quid deinde sit multitudo vni-
 uersa mortalium, si cum angelis,
 beatisq; omnibus cōferatur: post
 hęc attendendum est, quid rei si-
 tandem, quicquid est creatū, pra-
 ipso Deo Creatore: Iam quid ho-
 mūcio ego vnus, esse possum? de-
 mum inspiciam corruptionē mi-
 totius, prauitatem animæ, atque
 corporis fœditatē: ac me, tāquam
 vlcus, sine apostema esse ducā, ex
 quo tanta sanies peccatorū, tan-
 taque vitiorum lues defluxerit.

Quartum est: cogitare quid
 sit Deus, quem ita offendit
 collectis, comparatisque perfe-
 ctionibus, attributis Deo, vt pro-
 prijs,

prijs, cum oppositis meis vitijs, at-
 que defectibus: summam scili-
 cet, eius potentiam, sapientiam,
 bonitatem, & iustitiam, cum
 extrema mea infirmitate, igno-
 rantia, malitia, & iniquitate,
 conferendo:

Quintum: In exclamationē
 prorumpere, ex commo-
 tione affectus vehementi, admi-
 rando valde, quomodo creaturæ
 omnes (discursu facto per singu-
 las) me sustinuerint tandiu, &
 hucusque viuū seruauerint: quo-
 modo angeli, diuinæ iustitiæ gla-
 dium ferentes, æquo me animo
 tulerint, custodierint, suisque
 etiā inuenerint suffragijs: quomo-
 do pro

do pro me interceſſerint Sancti
quomodo Cælum, Sol, Luna, &
alia Sydera, Elemēta, cunctaque
animantium genera, & Terra
germina, debita vindiſta loco,
mihi ſeruierint: quo deniq; mo-
do, non abſorbuerit me dehiſcens
tellus, & mille infernos reſerās,
in quibus perpetuas pœnas datu-
rus eſſem.

TErmināda demum erit hæc
meditatio, per colloquiū, ex-
tollendo infinitam Dei miſericor-
diam, & gratias pro viribus agi-
do, quòd vitam ad hunc uſque diem
prorogauerit: vnde propoſita in
futurum mei emendatione, reci-
tabo ſemel Pater noſter.

TER.

TERTIVM EXER-
citium, nō erit aliud, quàm
repetitio primi, & ſecundi,
vnà cum tribus colloquiis.

POſt preparatoriam
orationem, & du-
plex præludiū, repe-
tenda erunt præce-
dentia duo exercitia, notatis pun-
ctis ſeu locis, in quibus maiorem
ſenſerimus conſolationem, deſo-
lationem, aut aliam quācunq; ſpi-
ritualem affectionem: ac in illis
diutius diligentiusq; immorā-
dum erit: deinde occurrēte nobis
ſpiritali motu, ad colloquia quæ
ſequuntur tria, veniemus.

Collo-

Etus, sine diuagatione. Adijcien-
da quoque erunt tria eadem col-
loquia.

QVINTVM EXER-
citiū, est contemplatio de
inferno, continetque ultra
orationem præparatoriam
& duo præludia, pūcta quin-
que, & vnum colloquium.

Q Ratio præparatoria nō
differt à superiore.
Prius præludium: hic
habet compositionem loci, subie-
cta, oculis imaginationis, infer-
ni longitudine, latitudine, ac pro-
funditate.

Posterius verò cōsistit: in poscē-
da intima pœnarū, quas damnati
luunt,

luunt, apprehensione: vt si quando
me cæperit diuini amoris obliuio,
saltem à peccatis, supplicij timor
cōerceat.

P Vnctū primum est: spectare
per imaginationem, vāsta in-
ferorū incēdia, & animas igneis
quibusdam corporibus velut er-
gastulis, inclusas.

S Ecundum: audire imaginariē
planctus, eiulatus, vocifera-
tiones, atq; blasphemias, in Chri-
stum, & Sanctos eius, illinc erū-
pentes.

T Ertium: imaginario etiā ol-
factu fumū, sulfur, & senti-
re cuiusdā, seu fecis, atq; putre-
dinis graueolentiam persentire.

F Quar-

Quartū: gustare similiter re-
amariſſimas vt lachrymas,
rancorē, conscientiaq; vermem.

Quintum: tangere quodāmo-
do ignes illos, quorum ta-
ctu anima ipſe amburuntur.

Colloquēdo interim cū Chri-
ſto, in memoriā adducenda
erūt illorū anima, qui ad inferni
poenas dānati ſunt, vel quia crede-
re noluerunt aduentū Chriſti, vel
licet crederent, nō tamen cōfor-
mem præceptis eius vitam excege-
runt: idq; vel ante aduentū Chri-
ſti, vel eodem tempore, quo vixit
Chriſtus in hoc mūdo, vel poſt il-
lud deinceps: Gratia poſtremo a-
gēda ſunt eidē Chriſto quā m-
ximu.

xima, quōd in tale quodpiā exi-
tium, non permiſerit me corrue-
re, ſed potius ad hunc uſque diē,
ſumma pietate, & miſericordia,
me proſecutus ſit. Finis impone-
tur, dicto Pater noſter.

Si viſum erit ei qui tradit exerci-
tia, expedire ad profectū, eorū,
qui exercentur, alias meditatio-
nes his adijcere, vt de morte, ac
alijs peccati poenis, de iudicio etc.
non ſe putet prohiberi, licet hic
non aſcribantur.

Exercitiorum verò tempus ita
distribuendū eſt, vt primū eorum
fiat in media nocte, ſecundū ma-
ne, ſimul ac surrexerimus, tertiu
ante, vel poſt Miſſe ſacrū, nondū

sumpto cibo, quartū, circiter horam vesperarū, quintū, hora ante coenā. Quæ temporis distributio, singulis quatuor hebdomadis, communis est: Variari tamen potest, atq; augeri, vel minui, prout unicuiq; ad peragenda dicta quinque exercitia, ætas, animi, corporisq; dispositio, siue natura ipsius complexio subseruit.

ADDITIONES AD exercitia melius agēda, & ad ea, quæ optantur, inuenienda perutiles.

Prima est: ut ego, post cubitū ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel angelica salutatio, cogitem de hi

ra, qua surgendum mihi erit, & de exercitio faciendo.

Secūda: ut expergefactus, statim exclusis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio, cōtemplaturus sum: Utque, maioris verecūdiæ, & cōfusionis gratia, exemplum mihi huiusmodi proponam: Quomodo miles aliquis staret coram rege suo, & coetu aulico erubescens, anxius, & cōfusus, qui in regem ipsum acceptis ab eo prius beneficiis, donisq; plurimis, ac magnis, grauiter deliquisse conuictus esset. In secundo itidē exercitio, reputās quantū peccauerim, fingā

me catenis vinctum esse, ac protinus sistendū coram summo iudice, sicut mortis reus quispiā, ferreis ligatus compedibus, duci ad tribunal solet. Hūc igitur, vel alijs, pro meditando rerū genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.

Tertia: ut à loco futuræ meditationis, vno, vel gemino ad huc passu distās, per tantillū tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum elevato, considerem Dominum meum Iesum, ut præsentem, & spectantē, quidnam acturus sum: cui reuerentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta

Quarta est: ut ipsam aggreddiar contemplationem, nūc prostratus humi, et pronus, aut supinus iacens, nūc sedēs, aut stans: & eo me cōponens modo, quo sperem facilius id consequi quod opto. Vbi aduerti hæc duo debent: Primum, quòd si flexis genibus, vel in alio quouis situ, voti cōposiam, nil requiram ultra: Secundum, quòd in puncto, in quo affectus fuero quesitam deuotionē, non quiescere debeo sine transcurrandi anxietate, donec mihi satisfecero.

Quinta: ut cōpleto exercitio, sedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ par-

F 4 ten;

tem, mecum dispiciam, quoniam modo meditatio, seu contemplatio mihi successerit. Et si quidem male, inquiram causas, cum poenitudine, ac emendationis proposito: sin vero bene, gratias Deo agam, eundem postea modum observaturus.

Sexta: ut cogitationes, quae gaudium adferunt, qualis est de gloriosa Christi resurrectione, subterfugiam: quoniam talis quilibet cogitatio, impedit fletum, et dolorem de peccatis meis, qui tunc quaerendus est: adscita potius, mortis vel iudicii, recordatione.

Septima: ut eadem ob causas, omni me priuam lucis claritate, ianuis ac fenestris clausis

tan-

tantisper, dum illic moror: nisi quando legendum, aut rescendum erit.

Octaua: ut a risu, verbisque risum prouocantibus, maxime abstineam.

Nona: ut in neminem oculos intendam: nisi salutandi, aut ualedicendi poscat occasio.

Decima: ut aliquam addam satisfactionem, seu poenitentiam: Quae quidem in interiorum et exteriorum diuiditur. Interior est, dolor de proprijs peccatis, cum firmo proposito cauendi, tum ab illis tum ab alijs quibusuis in posterum. Exterior autem, est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de

F 5 com-

commisus: quæ tribus potissimum
modis assumi potest.

Primò, circa victum: subtractio
quibusdam non superfluis solum
(quod temperantia est, non poenite-
tia) sed etiam convenientibus ali-
mentis: Et eò fit melius, quò plus
subtrahitur, vitata interim natu-
ra corruptione, aut debilitate gra-
ui, seu infirmitate. Secundò, circa
somnia & strati modum, sublati
non mollibus tantum, aut delicio-
sis rebus, sed alijs etiã opportunis,
quantum licet, citra vitæ, aut va-
letudinis, graue periculum: qua-
propter de somno necessario ni-
hil demendũ est, nisi aliquã sper-
ad consuetudinẽ (si cui est nimis
somnia)

somnia) moderandã. Tertiò, circa
ipsam carnem, vt inflictum sen-
tiat dolorem, ad motus, gestatusq;
cilijs, funibus, aut vectibus fer-
reis, vel incusis verberibus ac pla-
gis, vel alijs austeritatis generib;
adsumptis. In quibus tamẽ omni-
bus magis expedire videtur, vt do-
loris sensus in carne tantum sit,
nec penetret ossa, cum infirmita-
tis periculo. Quare flagellis potis-
simum utemur ex funiculis mi-
nutis, quæ exteriores affligunt par-
tes, non autem adeò interiores, vt
valetudinẽ aduersam causare pos-
sint. Notandã sunt insuper qua-
tuor hæc circa poenitentia. Primũ,
quòd poenitentia exterioris tri-
plex

plex est vsus seu effectus: nimirum, vt pro delictis præteritis nihil satisfiat: vt vincat seipsum homo, inferiorem sui partem, quæ sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subijciens: Vt postremò, quæramus, atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optam⁹ putà intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores passionis Christi, aut dubij alicui⁹, quod nos angit, resolutionem.

Secundum: quòd, additione primæ duæ, solis cõueniunt exercitijs, quæ media nocte, et sub auro-

ram

ram fiunt. Quarta verò in templo, vel coram alijs nunquam, sed domi tantum, & clanculum exequenda est.

Tertiū: quòd quando is, qui exercitatur, effectum quæsitum nõ consequitur, vt dolorem, vel consolationem, mutare subinde exedit rationem victus, somniq; & alia genera pœnitentiæ: Ita vt, pœnitentiam vnã per triduum sectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo: prout diuersis, plus aut minus pœnitentiæ, est sumendum.

Præterea, cum pœnitentias huiusmodi sæpe omittamus ob affectum carnis, aut erroneum iudi-

cium,

cium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit, circa ingens valetudinis derrimētum. Et e contrario iustū nonnunquam pœnitentiæ modū excedamus, de corporis robore nimis confidētē mutatis, ut dictum est, pœnitentiæ generibus, ac per vices sumptū & relictis, euenit plerunque, & clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissime cognoscit, unicuiq; id compertum reddat, quod ipsi expedit.

Quartū: quod, particulare examen, fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa exercitiū & additiones solent obrepere: id quod etiā, per tres alias sequentes hebdo-

hebdomadas, obseruandū veniit.

HEBDOMADA SECUNDA.

Contéplatio regni Iesu Christi, ex similitudine Regis terreni, subditos suos euocātis ad bellum.

Quasi preparatoria fiet more supra dicto.

Preludium primum ad constructionem loci, nūc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, et oppida, quæ prædicās Christus pertransibat: & sic de locis alijs.

Secundū, ad gratiam poscendā pertinens, in hac parte erit, pectere.

petere à Deo, ne obsurdescamus,
vocate nos Christo: sed ad sequi-
dum, ac obtemperandum prom-
ptissimi.

Punctum primum esto: propone-
re mihi ob oculos humanum
Regem diuinitus electum, cui Prin-
cipes, & populi omnes Christia-
ni, reuerentiam & obsequium pra-
stare debeant.

Secundum est: imaginari quomodo
audiam illum Regem loquen-
tem ad omnes subditos: In animo
est mihi regiones infidelium un-
uersas ditioni meae subijcere: Quo-
cumque igitur comitari me velit
paratus sit oportet non alio vti-
ctu, vestitu, rebusque alijs, quam

me utentem conspexerit. In ijs de quo
que laboribus, vigilijs, & casibus
ceteris mecum persistendum erit, ut
particeps fiat victoria, et felicita-
tis unusquisque, prout laborum
ac molestiarum focus extiterit.

Tertium est: considerare quid-
nam respondere debeant Re-
gi amantissimo, & liberalissimo,
fideles subditi: et quam promptè,
ad omnem eius voluntatem, of-
ferre se accinctos. Contra vero si
quis non obaudiret quanto apud
homines uniuersos vituperio di-
gnus esset, atque quam ignauus
miles aestimandus.

Pars secunda, huius exercitij
consistit in collatione simili-
tudi-

G tudi-

itudinis, inter dictum Regem, & Dominum Iesum Christum, circa triplex illud punctum.

Primò, sic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cù bellica sua euocatione, dignus est, cui attentio, & obsequium praestetur, quanto magis Christum Rex aeternus, mundoque toti cõspicius, qui singulos a se his inuitat verbis? Mea hæc est iustissima voluntas, totius mundi dominiũ mihi dẽdicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demũ in Patris mei gloria intrare. Proinde quisquis eò meũ venire cupit, laboret mecum necesse est. Labor enim præmium respondebit.

Secun-

Secundò, ratiocinabimur: nemi nem fore sanæ mentis, qui nõ cupidissimè Christi seruitio, se totum offerat, & addicat.

Tertio, iudicandum erit: quòd ij, qui se obsequijs illius prorsus duxerint mancipandos, non se ipsos tantum ad laborum tolerantiam, verum etiam maiora, & præclariora quædam munera oblaturi sunt, expugnata carnis, sensuum, amorisq; proprij, et mũdani rebellionẽ. Vnde respondebit quisque in hũc ferè modũ. En, o Rex supreme, ac Domine vniuersorũ, tua ego, licet indignissimus, fretus tamẽ gratia, et ope, me tibi penitus offero, mea q; omnia

G 2

tua

tua subijcio voluntati: attestans
coram infinita bonitate tua, nec
non in cōspectu gloriosæ Virgi-
nis Matris tuæ, totiusq; curiæ ca-
lestis, hunc esse animū meum, hoc
desiderium, hoc certissimū decre-
tum: ut (dummodò in maiore lan-
dis tuæ, & obsequij mei proueniū
cedat) quam possim proximè te se-
quar, & imiter inferendis iniu-
rijs & aduersis omnibus, cū ve-
ra, tum spiritus, tum etiam veri
paupertate: Si (inquam) sanctij-
simæ tuæ maiestati placeat ad ta-
le me vitæ institutum eligere, at-
que recipere.

Fiet bis interdiu hoc exercitiū
manè, cum primū surreximus

& in

& in hora, prandium, vel coenā,
præcedente.

In hac hebdomada secunda, &
subsequentibus, vtile fuerit, ali-
quid subinde legere, ex Euangeli-
co, vel pio alio codice: ut de imita-
tione Christi, Sanctorū vita, &c.

PRIMÆ DIEI MÈ-
ditatio prima erit, de incar-
natione Iesu Christi, cōple-
ctens orationē preparato-
riam, tria præludia, & pūcta
tria, cum vno colloquio.

ORatio preparatoria nihil à
superioribus variatur.

PRæludium primū est: profer-
re in mediū contēplandæ rei
historiā, quæ hoc in loco erit: Quo

G 3 modo

modo personæ tres diuinæ, vniuersam terræ superficiē specularantes, hominibus refertā, qui ad infernū descēdebāt in Deitatis suæ æternitate decernūt, vt secūda persona, pro salute humani generis, naturam hominis assumat: Vnde adueniente tēpore præstituto, archangelus Gabriel, ad beatā virginem Mariam, nuntius destinatur: vt dicitur infra. pag. 197.

Secundū pertinet ad loci cōpositionem: quæ erit visio imaginaria, perinde ac si oculis pateret terræ vniuersæ ambitus, quā habitant tot diuersæ gentes: Deinde ad certam mūdi partē domūcula spectetur beatæ Virginis, apud

Nazareth

Nazareth in prouincia Galilææ sita.

Tertiū cōtinet gratiæ postulationē: vt intimè cognoscam, quo pacto Dei Fili⁹ mei causa sit homo fact⁹: vt ardetius ipsum amē, & abhinc sequar studiosius.

Notandū hic est: tā orationē præparatoriam, quàm tria præludia, per totā hęc hebdomadam, & reliquas sequētes itidem fieri, præludijs duntaxat, pro diuersitate rerum variatis.

Punctum primū est: vt specular personas oēs, de quib⁹ agitur. Et primò quidem homines super faciem terræ degentes, adeo moribus, gestibus, & actionibus

G 4 di-

diuersos: quosdā albos, & nigros
 alios: nonnullos fruētes pace, &
 reliquos bellis agitados: hunc plo-
 rantem, & ridentem illum: sanū
 vnum, & alterum egrotum: na-
 scentes multos, & multos vicif-
 sim morientes: ceterasque varie-
 tates propè innumeras.

DEinde: contēplāda erūt per-
 sonæ tres diuinæ, è folio regni
 li suo intuentes omnia hominum
 genera, in superficie terræ, cæco-
 rum mare viuētium, passimq; mi-
 rientiū, & descendētiū ad infer-
 nū: postea, Virginem Mariā cum
 Angelo eā salutante, cōsiderabi-
 mus, aliquid indè semper ad nos
 reflectēdo: vt ex cōsideratione ti-
 li, fru-

fructum aliquem referamus.

Secundū punctū est: auditu in-
 terno excipere, quid loquatur
 personæ omnes: vt homines in ter-
 ris cōfabulātes, blasphemātes, si-
 biq; inuicē conuiciantes: Diuinæ
 Verò personæ in cælo de redimen-
 do humano genere colloquentes:
 Virgo et Angel⁹ in cellula de in-
 carnationis mysterio tractantes.
 Quorum omnium reflexione, seu
 applicacione quadā ad meipsum
 facta, studebo ex singulis, nō ni-
 hil fructus decerpere.

Tertiū in consequenter erit,
 actiones quoq; personarum
 simul attendere: vt putā, quomo-
 do sese inuicem mortales infe-
 rent.

stent, concutiāt, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodo sanctissima Trinitas, incarnationis opus exequatur: quomodo ipsa sua Angelus fungatur legatione & beata Virgo, humillimè se gerens, diuinæ gratias agat maiestati. Ex quib⁹ ad nos ipsos, ut dictum est, reflexis, fructus obiter est legendus.

Colloquium postremò subijciā, disquisitis studiosè verbis, quibus diuinā quālibet personam, Verbum incarnatum, et ipsius Matrem, dignè valeam commpellare: petēdo etiam pro affectu quem in me sensero, quicquid ad maiorem inuet imitationē Domini

ni ma

ni mei Iesu Christi, velut nūc recensens incarnati. Recitabitur in fine Pater noster.

CONTEMPLATIO secunda de Natiuitate.

Oratio preparatoria sicut supra.

Præludium primum ex historia dependet, quæ recensenda est, ab egressu beatæ Virginis, ex oppido Nazareth: quo scilicet modo ipsa iam nono mense gravida, & insidens asinæ (ut pie meditari licet) ac Ioseph comes, cum ancillula, & boue, profecti sunt Bethlehem, tributum à Cæsare exactum, pro se soluturi.

Secund

Secundum verò deducendū erit ex consideratione itineris, aestimata eius lōgitudine, obliquitate, lenitate vel asperitate, passim occurrente. Deinceps, etiā natiuitatis locū rimabimur, spelūca similem, latum vel angustum, planum, vel erectum, commodè, vel incommodè paratum.

Tertium, à superiore nihil mutabitur.

Punctum primū est: aspectus personarum: vt Virginis Deiparæ, & Ioseph coniugis, cū familia, & Christi Domini; vt infantis nunc primū nati: Inter quos me adesse fingam, tanquā pauperculum, eorum vtcūq; necessi-

cessitatibus, cū reuerentia maxima famulantē. Ac inde, quid ad me redire, emolumentum, ex tali spectaculo possit, dispiciam.

Secundum: cōficitur ex Verborum quæ ibidem fiunt, apprehensione fructuosa.

Tertium: ex negotiorum, quæ illic geruntur, inspectione: putā itineris, laborum, & causarum, ob quas summus omnium Dominus, in summa natus sit egestate, laturus quoque in hac vita, cū perpetua paupertate, labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idq; mei causa: vnde per singula studebo, prouentum aliquem

aliquem spirituale colligere. Hac demum concludenda erunt in toto colloquio, & finito cum Pater noster.

TERTIA CONTEMPLATIO, est repetitio precedentium duarum.

Pro tertio exercitio, seu contemplatione, repetuntur duae praecedentes cum oratione preparatoria, & iisdem tribus praeludijs: notando ubique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore transcurso, aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis, acceperim. Subdetur etiam colloquium, cum oratione Domini, ca, ut prius.

Nota.

Notandum: eundem esse repetendum exercitij modum, & ordinem, in hac hebdomada, & in sequentibus, qui fuit in prima: nisi quod mutatur materia, eadem forma permanente.

QUARTA CONTEMPLATIO, est prima ac secunda iterata repetitio, proxime precedenti penitus conformis.

QUINTA CONTEMPLATIO, est applicatio sensuum ad praedictas.

Post orationem preparatoriam, cum tribus iam dictis praeludijs, apprimè conducit, quinque imaginarios sensus, circa primam, & secundam contemplationem.

119-

tionē, eo, qui sequitur, modo excere. Prout res subiecta, feret.

Punctū primū erit: secundum imaginationē respicere personas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumstantijs, utilitatem nostram elicere.

Secundū: velut audiendo, quid loquatur, aut loqui eas deceat, omnia in usum nostrū attrahere.

Tertiū: Interiore quodā gustu & olfactu sentire, quata sit suauitas, & dulcedo animæ, diuinitatis donis, ac virtutibus imbutæ. iuxta rationem personæ quam consideramus, adaptādo nobis ea, quæ fructum aliquem adferre possint.

Quar

Quartū: per internū tactū atrectare, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia cateraq; personis talibus cōiuncta: unde fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet spiritualis, maior accessio.

Hic erit contemplationi, per colloquium imponendus finis, sicut prioribus, adiecto itidē Pater noster.

NOTANDA IN SV-
per sunt hæc quinque.

Primū: quòd tam in hac, quam in qualibet sequēte hebdomada, nullum debeo legere, vel cogitare aliud mysterium: nisi quod eadem hora, aut die considerandum sit: cum alioquin, vnum al-

Hi teri

teri obturbet.

Secundū: quòd primū de incarnatōne Christi exercitiū, fit media nocte, proximum diluculo, tertium, circa horam Missæ, quartum, sub vesp̄as, quintum, paulò ante cœnam: & eorū cūlibet spatium impēdetur vnius horæ. Id quod abhinc deinceps, ubique venit obseruandum.

Tertium: quòd si is, qui exercitatur, sit senex, vel valetudinarius, vel per hebdomadā primū viribus attritus, præstat eum aliquoties non surgere de nocte, sed tres tantūm cōtemplationes peragere, in aurora, circa Missatē, & ante prandium: superad-

dita

dita circa vesp̄as vna repetitione, & sensuum applicatione, ante cœnam.

Quartū: quòd in hac hebdomada secūda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debēt secūda, sexta, & septima, cū decima ex parte. In secūda quidē hoc mutatur, quòd simul atq; excitor à somno, meditationem proximè instātem, debeo menti obijcere, ac desiderii prouocare, cognoscendi clariùs incarnati æterni Verbi, ut ipsi seruiam & adherescam tantò propensius, quantò incredibiliorem erga me bonitatem eius perspexero.

II 2

III

In sexta verò: vt frequenti ver-
sem memoria, vitam Christi à tē-
pore incarnationis ad locum vs-
que, siue mysterium, de quo in
presenti die, vel hora, sum medi-
taturus.

In septima: vt luce, vel obscu-
ritate, sereno cælo, vel turbido
delecter, quatenus ad scopum
refert, desiderata rei, pertingen-
dum.

In decima: vt ita me geram,
sicut exigere videtur mysterij cō-
templandi genus: cum nonnulla
ex mysterijs, pœnitentiam requi-
rant, alia non item. Decem igitur
additionibus vtendū erit cir-
cumspecte.

Quin.

Quintum est vltimò notan-
dum: quòd in omnibus a-
liarum horarum (præterquam
noctis mediæ, & auroræ) exerci-
tjjs, assumendū erit aliquid, quod
secundæ, & tertiæ additioni æ-
quiualeat, hunc in modum: Vbi
primū in mentem venier, ad ef-
se meditandi horam, priusquam
accedam, prospiciam eminus, quò
ferar, & coram quo sim appari-
turus: ac transcurſa obiter exer-
citijs oblati parte, contemplationē
statim auspicabor.

H 3 IN

IN SECVNDA DIE

Argumentum primæ, & secundæ contemplationis erit, Christi præsentatio in templo, de qua infra, pag. 202. & fuga in Aegyptum, de qua, pag. 203.

Super duabus his contemplationibus fiet repetitio duplex, & sensuum applicatio, ut supra.

Notandū, quòd expedit nonnunquam eum, qui exercitatur, quamuis & vigore animi, & corporis robore, sit præditus, non nihil tamen remittere de præscriptis exercitijs, secundæ huius hebdomadæ, et subsequentiū duarum;

rū: ut assequi, quod cupit, commodius valeat: accepta solummodo contemplatione una in crepusculo matutino, & altera circa Missæ tempus: quarum repetitionem faciat hora vespertinam, et sub cœnam, quinque imaginationis sensus, super iisdem exerceat.

De verò tertia meditandū occurret: quo pacto puer Iesus apud Nazareth subditus erat parentibus ut habetur, pag. 204. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, pag. 205. Fient item duæ repetitiones, cum sensuum applicatione.

H 4 PRAE-

P R A E L V D I V M
quoddam, circa considera-
tionem statuum, seu generū
vitæ diuersorum.

Quoniam supra propositū
fuerit exemplū Chri-
sti, de vitæ genere,
quod in mādatorū
Dei obseruatione consistit, &
primus seu communis status ap-
pellatur, nūc idem ipse Dominus,
dum parentibus suis fuisse subdi-
tus memoratur, formam videtur
exhibere, alterius, seu secūdi sta-
tus, pendentis ab obedientia, &
perfectionem Euangelicam asse-
rentis: quando videlicet, in tem-
plum

plum se contulit, patrē adscitio,
& naturali Matre derelictis, vt
æterni Patris obsequio vacaret.
Quare opportunum hic erit, nos
quoque illius vitam contemplan-
tes vestigare, & efflagitare pro-
prium vitæ genus, in quo maiesta-
ti suæ nos seruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum,
possumus introduci per sequens
proximè exercitium, ad Christi
mētē attendentes, collatā cum
opposita inimici. Discemus etiam
exinde, qua sit nobis opus disposi-
tionē, vt perfecti in eo euadamus
statu, quemcunque bonitas diui-
na eligendum nobis suggesterit.

H 5 QVAR-

Q V A R T A D I E

fiet meditatio de duobus vexillis: vno quidem Iesu Christi, optimi nostri Imperatoris: altero vero Luciferi, hostis hominum capitalissimi.

O Ratio preparatoria fit secundum morem.

Preludium primum: erit historica quaedam consideratio Christi, ex vna parte, & ex altera Luciferi, quorum vterque, omnes homines ad se vocat, sub vexillo suo congregandos.

Secundum est ad constructionem loci: ut representetur nobis campus amplissimus, circa Hierosolymam: in quo Dominus Iesus Christus,

tan.

tanquam bonorum hominum omnium summus Dux, assistat. Rursum alter campus in Babylonia: ubi se Lucifer, malorum, & aduersariorum ducem exhibeat.

Tertium: ad gratiam petendam illud erit: ut poscamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata simul diuina ope, ad eas vitandas: veri autem, optimique Imperatoris Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

Punctum primum est: imaginari coram oculis meis, apud caput Babylonicum, ducem impiorum in cathedra ignea, & fumosa sedere, horribilem figuram, vultuque terribilem.

Secundum est: aduertere, quomodo conuocatos demones in numeros, per totum orbem spargit ad nocendum: nullis ciuitatibus, & locis, nullis personarum generibus, immunibus relictis.

Tertium: attendere cuiusmodi cōcionē habeat, ad ministros suos, quos instigat, ut correptis, iniectisq; laqueis, & catenis, homines primum trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum: vnde postea facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbiae barathrum deturbari queant.

Atq; ita tres sunt precipui tentationū gradus, in diuitijs, honoribus,

ribus, & superbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia; præceps fit decursus.

Similiter ex opposito, considerandus est summus optimusq; noster Dux, & Imperator Christus.

Punctum primum erit: conspiciari Christum, in amano campo iuxta Hierosolymam, humili quidem constitutum loco: sed valde speciosum forma, & aspectu summè amabilem.

Secundum autem est: speculari quo pacto ipse mundi Dominus vniuersi, electos Apostolos, discipulos, et ministros alios, per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui, & conditioni,

ni, doctrinam sacram, ac salutiferam impartiant.

Tertium, auscultare concionē Christi exhortatoriam, ad seruos & amicos suos omnes, in opus tale destinatos, qua eis precipit: vt iuuare studeant quemlibet: ac primò inducendum eum ad spiritualem affectum paupertatis: & insuper (si diuini obsequij ratio, et electio cælestis eofferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatē: deinde vt ad opprobrij, contemptusque desiderij alliciant: vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus: videlicet, paupertas, abiectio sui, atque hu-

milli.

militas, qua ex diametro diuitijs, honori, & superbia opponitur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquiū postea formandū erit, ad Virginem beatam, implorandaque est per eā à Filio gratia, vt recipi possim, & manere sub vexillo eius: Idq; primū, per spiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum explicatione sitā (siquidem ad eā me vocare, atque admittere dignabitur) deinde per abiectiōnē quoque, seu ignominiam, vt ipsum imiter viciniū, deprecādo tamen culpam aliorum: ne contemptus mei, tam in alicuius detrimen-

tum,

tū, quā in offensam Dei cedat,

Terminabitur primū hoc colloquium, per *Aue Maria.*

Secundum colloquū, ad Christum hominem dirigitur: ut mihi à Patre impetret illud idem: subdeturque in fine oratio: *Anima Christi.*

Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum *Pater noster.*

Transigetur hoc exercitium semel in media nocte, & altera vice sub auroram.

Repetitiones verò duæ, circa matutini sacri, atq; vesperarū tempus, erunt faciendæ: additis in fine tribus colloquijs. Sequens verò exercitium fiet ante cenam.

MEDI.

MEDITATIO Eodem quarto die faciendā, de tribus hominum classibus, seu differētis, ut potissimā partem amplectamur.

Ratio preparatoria, ut semper antehac.

Præludium primum fiat, propositis vice historie, tribus hominum classibus distinctis: quarum unaquæq; decem millia ducatorum, alio, quā diuini cultus & amoris studio, sibi parauerit: nunc autē placatum habere Deū, & salua fieri exoptet, sublato utcumque noxiō affectu rerum, ut potē salutis impedimento.

I Secun-

Secundū est: loci cuiusdā imaginaria cōstructio, in quo videam me ipsum, coram Deo Sanctis que omnibus, cū desiderio adstantem, atque perseverantē, quoniam pacto ipsi Deo placere queā potissimū.

Tertiu est: optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quā id eligam, quod Deo acceptissimum, & mihi saluberrimum futurum sit.

Prima igitur classis optat quidem acquisitæ rei exuere affectum, ut conciliari Deo possit sed media, debitaque adminicula, toto vitæ tempore non admo-
uet.

Secunda

Secunda itidē affectū male ordinatū auferre cupit: sed rem interim mordicus tenere, ac Deū potius trahere ad votum propriū, quā relicto impedimento, per cōducibiliorem statum ad illum tendere.

Tertia postremò affectum insincерum volens abijcere, re ipsam atrollere, vel tenere æquè parata est, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino instinctu, vel ex rationis dictamine animaduertit: Ac, interim oīa relinquens integra, illud tantū versat, et inquirat, nec aliam admittit relinquendæ aut retinendæ rei acquisitæ causam,

12 præ-

præter rationē ac desiderium diuinae gloriæ: ut quàm maxima sit.

Colloquia tria subsequuntur, ut nuper facta sunt de vexillis.

Notandum adhæc: quod ubi affectum sentimus paupertatis perfectæ (quæ tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit) aduersantem, & ad diuitias magis inclinantem: multum cõferri ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, ut ad paupertatem eiusmodi sectandam nos eligat: seruabimus tamen inter desiderium nostrum libertatem, qualeceat conuenientiore seruitio diuino, viam inuadere.

QVIN:

QUINTA DIE, SEquetur cõtemplatio de Domini trãfitu, à Nazareth ad Iordanem fluuium, deq; eius baptismo. pag. 206.

Iet tã media nocte, quàm primo mane. Bis præterea repetetur circa Missæ ac vesperarum horam. Ante cænam applicabuntur quinque sensus. Adhæc quodlibet horum quinque exercitiorum, præcedet oratio præparatoria, cum tribus præludijs, ut in superioribus de incarnatione, & natiuitate traditum est. Necnon adiectis tribus colloquijs, ut circa classes, vel iuxta id, quod ibi fuit subnotatum.

13 Exa-

EXamen autem particulare a prandio & cæna visitatum, fiet hic, & in sequentibus, de erratis ac negligentijs, quæ circa proprias eius diei meditationes, & additiones contigerunt.

Sexta deinceps die, contemplandum se offert: quomodo Christus Iesus a flumine Iordanis perierit desertum, ibique versatus sit. Servata omnino exercitij disciplina, forma, pag. 206.

Septima: Quomodo beatus Andreas, et alij successivè Christi secuti sunt, ut dicitur, pag. 207.

Octava: quomodo sermonè fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos edisserens, pag.

210.

Nona

Nona: quomodo navigantibus discipulis se ostendit, ambulans super aquas maris, pag. 212.

Decima: quomodo in templo docuit, pag. 219.

Vndecima: de Lazari suscitatione, pag. 217.

Dodecima: de gestis in die palmarum, pag. 218.

Notanda hoc loco sunt hæc tria:

Primò: quòd in hac secunda hebdomada iuxta temporis facultatem, & utilitatem personæ sese exercentis, possunt aliquot meditationes vel adjici, ut de mysterijs visitationis, pastorum, circumcisionis, & trium Regum, vel substrahi ex suprapositis: quippè, quæ

I 4 pro

pro introductione tantum detineantur, ad formandam melius contemplationem.

Secundo: quod inchoanda est electionum discussio, à contemplatione discessus Christi, ex Nazareth Iordanem versus, usque ad eam, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

Tertio: quod antequam electionum materiam aggrediamur: ut ad capeSSendâ germani Christi doctrinâ, affectum nostrum disponamus, apprimè iuuat cõsiderare, ac per diem totum reuoluere identidem, tres sequentes modos humilitatis: nec non colloquia dicenda crebrò agitare.

Pri-

Primus humilitatis modus hic est, ad salutem necessarius: ut me penitus subdam diuinæ legi obseruandæ: utque ne mundi quidem: totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo, nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis: ut fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudo, æquè sim propensus, vbi æqualis est diuinæ laudis, & salutis meæ occasio. Utque, nulla, vel humanæ quantæcunque felici-

I 5

cita-

citatis, vel propriæ mortis condi-
tione proposita, adducar inquam,
ut culpam, licet veniale tantum,
decernam admittere.

Tertius: est modus humilitatis
absolutissimæ: ut priores du-
os iam adeptus, etiam si nullo su-
peraddito, laus Dei par foret, ad
maiores tamen imitatione Chri-
sti, eligam potius cum eo paupe-
re, spreto, & illuso, pauperie, con-
temptum, & insipientie titulum
amplecti: quam opes, honores,
& sapientie estimatione. Porro
ad gradum hunc humilitatis at-
tingendum, magnum adferet co-
pendium, triplicis colloquii præ-
cedentis de vexillis usus: per quod

sup.

suppliciter poscimus (si diuina
placeat benignitati) ad tale per-
duci electionem, siue maior, siue
æqualis obsequij mei erga Deum, et
gloriæ diuinæ proventus subfit.

P R A E L V D I V M A D
electionem faciendam.

Ad bene quippiam eligendum,
nostra sunt partes, ut oculo
puro ac simplici spectemus, quor-
sum fuerimus creati: nimirum ad
laudem Dei, & salutem nostram:
quapropter eligenda sunt ea tan-
tum, quæ conducunt ad dictum
finem, cum ubique fini medium,
non medio finis habeat subordi-
nari: unde errant, qui uxorem du-
cere primitus, aut Ecclesiasticum

munus,

munus, seu beneficium adipisci statuunt, atque ita demum Deo postea inferuire, utentes præposterè sine ac medio, nec ad Deum tendentes rectè, sed obliquè ipsum, ad peruersa vota sua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum est: proposito primum diuino cultu, tanquam fine nostro, & electo deinceps coniugio, vel sacerdotio, cæterisque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet, ad medijs quibusvis utendum, aut supersedendum, nisi habita imprimis tam diuina laudis, quam nostræ salutis certatione.

IN.

INTRODVCTIO,
ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam vnã.

Primum punctum est: quòd res omnes, quæ sub electione cadunt, necessariò bonæ esse debent, ex seipsis, aut certè non male, nec nisi consonæ institutis orthodoxæ Matris Ecclesiæ.

Secundum: quòd genera duorum electioni quadrat: Nam quarundam electio immutabilis est, ut ordinis sacerdotalis, & matrimonij: aliarum verò mutari potest: sicut reddituum ecclesiasticorum, vel secularium, quos recipi

¶

Et relinqui ex causa, fas est.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta iam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed aduertendum est, quod si quis improuidè, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, ubi eum ceperit penitere facti, electionis damnum probitate vitæ, et operum solertia pensare: resilire autem nullo pacto decet: quauis electio istiusmodi non videatur. Vocatio diuina esse, utpote obliqua, atque inconsulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, et obliquam pro diuina vocatione reputantes:

cum

cum hæc semper pura et clara sit, non carnali vilo affectu, vel studio peruerso mixta.

Quartum: quod, si quis debito modo et ordine, absque carnali mundanoque affectu, quipiam elegit, quod mutari possit, non est cur violet electionem talem: sed potius, ut in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

Notandum autem est: quod si electio rerum huiusmodi mutabilium, non ita rectè, atque sincerè processerit: eam expedit corrigere, ut fructus vberior, et Deo gravior produci possit.

DE

DE TEMPORE TRI-
plici, ad electiones rectè fa-
ciendas magis opportuno.

Tempus primum erit: quādo
volūtatē diuinā virtus sic
impellit, vt omnis dubitatio, imò
etiam dubitandi facultas anima
sublata sit, quò minus sequatur
impulsionem talem: sicut legim⁹
beato Paulo, & Matthæo, & a-
lijs nonnullis, vocāte Christo, ac-
cidisse.

Secundum est: quoties satis cla-
rum compertumq; sit benepla-
citurū diuinum, docente id aliquo
consolationum, desolationū, vel
diuersorum spiritūū præuio ex-
perimento.

Tertium

Tertium est: quando per animi
tranquillitatē aliquis cōside-
rato fine, ad quē conditus est (ad
Dei gloriam scilicet & salutem
suam) eligit certum vite genus,
intra Ecclesiæ catholicæ limites
cōstitutum, per quòd, ceu mediū,
commodius securiusque ad suum
finem tendat.

Porrò tranquillitas ea tūc nosci-
tur adesse, quotiescunque anima
nullis agitata varijs spiritibus, vi-
res naturales suas liberè exercet.
Itaq; nisi primi, vel secundi tem-
poris beneficio, electio cōtingat,
superest ad tertium recursus, duo-
bus modis sequentibus distinctū.

K M O-

MODVS PRIOR;
 sanæ, bonæq; electionis faciendæ, sex constans pûctis.

Punctum primum: erit proferre in medium rem deliberandam, vt de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciendum sit, & ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electioni spectant.

Secundū est: adducto ante oculos, creationis meæ fine in hoc consistente, vt cum Dei laude saluus fiam: in neutram declinare partem, amplectendæ vel repudiandæ rei controuersæ: quin potius velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistere

parato

parato interim animo, vt in eam ilico partē totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, et salutis meæ fore aptiorem.

Tertiū: obsecrare Dei clementiā, vt dignetur mētē instruere, & impellere voluntatē, quocūq; potius mihi rēdendū sit: adhibito nihilo seciūs, pio, fideiq; intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensa, & probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum: perpendere quot tandem commoda, vel adminicula, mihi ad finem meū prosequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio suscepto: quot rursus ex eodem incō-

parato
 K 2 modæ

moda & pericula impēdent. Præterea, quot per oppositum omisso illo, tam commoda & adminicula, quàm discrimina, & damna possim expectare.

Quintum: his præmissis, ratio cinari in vtrunque partem: & iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextum: Electione facta ad operandum citò prosilire, & illā offerre Deo, perfectè demum, si ei placeat, recipiendam & stabilendam.

MODVS

MODVS POSTERIOR bene eligendi, in regulas quatuor, & adnotationē vnā distributus.

Regula prima est: quòd cum oporteat per affectum, ex Dei amore caritè infusum, fieri electionem, eligentem conuenit persentiscere in seipso, quòd quicquid affectionis (sive multum sive modicum sit) erga rem electam tenet, ex solius Dei amore, & intuitu proficiatur.

Secunda: est cōsiderare, si quis mihi vir amicissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiā, occurreret dubius super electiōe

huiusmodi, quidnã ego illi dece-
 nẽdũ maximẽ, essem cõsulturus:
 Quo animaduerso, agendum ẽ
 mihi ducam, vt suaderem alteri.

Tertia: mecum insuper repu-
 tare, si mors ingrueret, quem
 me malle obseruasse modum,
 in presenti deliberatione. Iuxta
 hunc igitur, eligendum nũc esse
 facile intelligam.

Quarta: prospicere nõ minus,
 quando pro tribunali sistar
 iudicandus, quo me consilio hac
 in re vsurum esse vellem: Quo agni-
 to nunc vtar, vt eo tempore ma-
 gis sim securus.

Adnotandum est postremò:
 quòd hisce regulis quatuor,
 propter

propter salutẽ meã, et animi quie-
 tẽ, accuratẽ seruatis, debeo iuxta
 vltimũ punctũ modi præcedẽtis,
 electionem ipsam diffinere, &
 offerre Deo comprobandam.

DE EMENDATIONE, SEV
 reformatione, circa vitã statum cui-
 us faciendã.

In primis illud est aduertendũ:
 quòd si quis vel matrimonio,
 vel officio dignitatis ecclesiasticæ
 sit adstrict⁹ (de tẽporaliũ verò bo-
 norum quãtitate, magna an par-
 ua sit non refert) vnde ipsi non
 vacet, aut parum libeat circa mu-
 tabilium rerum electiones ver-
 sari, operæpretium est, earum
 loco, methodum ei tradi, seu for-
 mulã aliquam, ex qua vitã suã, et

statum propriū possit emendare.
DEbet igitur, quisquis eiusmo-
 di conditionem sortitus est,
 ut finē creationis, & vitæ suæ.
 Etē statuatur, ac sequatur, per exer-
 citia supra dicta, & electionum
 modos attendere, atque ruminan-
 do sedulo colligere, quàm amplā
 domum & familiam, æquum sit
 se habere: quibus eam modis tra-
 ctare, & administrare cōueniat:
 quibus instruere verbis, & exem-
 plis: quantum præterea de posses-
 sis facultatibus sumptum facere
 liceat, in vsus proprios, siue dome-
 sticos: quid rursus pauperibus
 erogare, vel impendere pijs operi-
 bus deceat: nihil affectado aliud,

nec

nec querēdo, nisi quod honorem
 Dei, & salutē suam præstet. Hoc
 enim vnusquisque persuasum ha-
 beat, tantum se in studijs spiritua-
 libus promoturum esse, quantum
 ab amore sui ipsius, & commodi
 proprij affectione, sese abstraxe-
 rit.

TERTIA HEBDO- MADA.

PRIMA CONTEMPLATIO
 fit media nocte: & continet orationē
 præparatoriam, tria præludia, sex pū-
 cta, cum vno colloquio.

Ratio præparatoria
 eadem, quæ semper.

Præludium primū
 sumitur, ex histo-

K 5 ria:

ria: Quomodo Christus à Bethania, misit Hierosolymam discipulos duos, ad parandam cenam: quò & ipse cum reliquis deinde profectus est: Ibiq̄ue, post agni Paschalis esum, & peractam cenam, pedes lauit omnibus, & sacrosantum corpus, ac sanguinem suum largitus est. Postremo, sermone ad eos habuit, post discessum Iudæ, ipsum vendituri.

Secundum: ex compositione loci: considerando dictum iter asperum, aut lenè, breue, aut longum, cum cateris, quæ inesse poterant, circumstantijs. Deinceps conspici do locum cene amplum, vel angustum, vilem, vel ornatum: &

con.

consimilia.

Tertium: ex optata rei petitione: scilicet doloris, indignationis, & confusionis: eò quòd, ob peccata mea, summus omnium Dominus, tantis se tormentis ita obijciat.

Punctum primum: erit respicere cenantes, & aliquid in usum meum adducere.

Secundum: eosdem audire, quid loquantur, & fructum inde decerpere.

Tertium: attendere, quid agant, & per omnia proficere.

Quartum: aduertere, quid iam inde Christus pati appetat, & incipiat, iuxta historiam:

unde

Unde incipiam & ipse, dolorem, mœsticiam, & fletum mihi excitare: meque affligam similiter in subsequētibz.

Quintum: meditari, quo se patet, abscondens Christi Divinitas, adversarios suos, cum valeat, non perdat: sed pœnas adeo crudeles, pati sinat Humanitatē.

Sextum: cogitare, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati eius causa.

Colloquium ad Christū fiet, terminandum cum Patre nostro.

In colloquijs est notandum (ut supra ex parte iā exposuimus) quòd agere convenit, & aliquid

petere,

petere, iuxta præfētis rei rationē: videlicet, prout sentio in me cōsolationē, vel perturbationē: prout virtutē vnam, vel alterā expeto: prout in hanc, vel illam partē de me statuere intendo: prout etiam de re, quam contemplan, tristari volo, vel letari. Denique postulandum erit illud, quod circa rē certam aliquam, maximè desidero: & unum duntaxat colloquium poterit cōfici ad Christum Dominum: vel triplex, si deuotio instiget, nempe ad Matrem, Filium, & Patrem: sicut traditum est in contemplatione secundæ hebdomadæ, de tribus classibus, cum sequente illic annotatione.

SECUN-

SECUNDA CON-
templatio in aurora, de re-
bus à Christo post cœnam,
& in horto gestis.

O Ratio præparatoria consue-
ta semper.

Preludium primum: est iuxta
historiam: Quomodo Iesus
Christus, vnà cum vndecim suis
apostolis, descēdit ex monte Syō,
vbi fuerant cœnati, & transiens
per vallem Iosaphat, relictis ibi
ex illis, octo, alijs verò tribus, in
horti parte, seorsum ipse digre-
diēs, orauit, ad sudorem vsq; san-
guineum, iterata iam ter eadem
ad Patrem suum oratiōe: Postea
exci-

excitis discipulis à somno: pro-
stratis ad solā vocem cū Iūda, per
osculum prodente, aduersarijs:
restituta deinceps, quam ampu-
tauerat Petrus, Malchi auricula:
comprehensus tandem est, quasi
nefarius, aut latro quispiam, &
per vallem illam, ad Annæ domū
primò tractus.

Secundū est: pro construēdo lo-
co, viam intueri decliuē, pla-
nam, & arduam. Item hortū cer-
ta magnitudine, figura, & habi-
tudine depingendum.

Tertium: pro voti cōsecutio-
ne, poscere mœrorem, plan-
ctum, anxietatem, & ceteras id
genus pœnas interiores, vt Chri-
sto,

sto, patienti pro me compatiar.
Notāda simul hæc quatuor.

Primum: quòd post præparatoriam orationem, cū tribus præludijs, secundi huius exercitij, eodem modo, & ordine procedendum est per puncta, & per colloquium, ut in præcedente, de cena, peractum est. Adijcienda quoque erunt, circa Missæ, & vesperarum tempus, due repetitiones super vna, & altera dicta contemplatione. Ante cenam verò, applicabuntur quinque sensus, præmissa vbiq; oratione præparatoria, cū tribus præludijs, oblate materiæ congruentibus: quem admodum in hebdomada secūda,

satis

satis descriptum est.

Secundum: quòd habita ætatis, complexionis corporalis, ac dispositionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora exercitia, diebus singulis implebuntur.

Tertiu: quòd in hac tertia hebdomada, mutāda sunt ex parte, additio secunda & sexta, siquidē (quòd ad secūdam spectat) vbi fuero experrectus, præcogitans quò tendam, & instantem contemplationem paululūm delibās, interim dum surgo, & accingor, adnitar simul ad tristitiā, & dolorē, de tot, ac tantis Christi poenis, me ipsum acriter incitare. Quoad sextam verò, suffugiam

L potius,

potius, quam querā, aut admittā,
incundas cogitationes, licet alio-
qui vtilis, & sanctas: ut sunt de
resurrectione Christi, & gloria.
Pro quibus in meditāda eius pas-
sione, angores ac poenas hauriā,
ex frequenti eorum recordatio-
ne, quæ ab hora suæ natiuitatis,
ad exitum vsque vitæ huius, ipse
perpeffus est.

Quartū: quod examē particu-
lare, circa tam exercitiōrū,
quām additionum functionem,
fiat ad eundem modum, ut in heb-
domada precedente.

In secunda autē die, contēpla-
tio alia succedet, noctu transi-
genda, de gestis in domo Annæ,

ut narratur, pag. 222. Sub aurorā
verò, de secutis rebus in domo Cai-
phæ, pag. 223. Deinde repetitiōes,
& vsus sensuum, velut prius.

In tertiā die: contēplabimur per
noctem mediam: quomodo du-
ctus est ad Pilatum Christus: &
quid ibi actū, ut dicitur pag. 224.
Diluculo verò, de ijs quæ gesta
sunt, trāsmissio Christo ad Hero-
dem, pag. 225. Subdetur repeti-
tionum, & sensuum consuetus
vsus.

De quarta: meditatio noctur-
na percurrat historiam de
reditu ab Herode, vsq; ad mediā
partē mysteriōrū, quæ apud Pila-
tum secuta sunt: reliquam verò

partem, circa lucem primam prosequemur. De repetitionibus quoque, & sensibus, pro consuetudine sit agendum.

Die quinta, sub noctis mediâ, de progressu ipso passionis contēplabimur, a sententia Pilati usque ad crucifixionem. Sub aurorâ deinceps, ab eleuatione crucis, ad Christi usque expirationem, de quibus, pag. 227. Repetitiones, & sensuum exercitatio, ut supra.

Die sexta noctu: quomodo mortuus Dominus, sublatum de cruce, & ad monumentum delatus est, pag. 228. Primo mane: ex quo sepultus fuit, donec

Beata

Beata Virgo in domum aliquâ se recepit. pag. eadem.

Die septima: inter noctu & mane passionē totâ reuoluemus. Postea repetitionum, & sensuum vice, per diem totum considerabimus, quàm licebit frequentissimè: quo pacto sanctissimū Iesu Christi corpus, remanserit ab anima seiunctum: & ubinam; aut quomodo sepultum. Itē quæ fuerit beatæ Mariæ Matris solitudo, desolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbis quoque discipulorum mœror extiterit.

Subnotandū est: quod si cui libeat, meditâre Christi passioni, diutius instare, contēplationes

L 3 sin-

singulas, debet absoluere cū paucioribus mysterijs: Ita, ut prima, solum cōprehendat canā. Secunda, lotionē pedū. Tertia, Eucharistie sanctæ institutionem: Quarta, sermonem ibi subsecutum: & sic in cæteris agendum.

AD hæc, traiecta tota passione, licebit, proximo post die iterare eius dimidium, atque reliquum postridie: perendie rursus totam simul.

E contrariò verò, si quis malit tempus succidere: contempletur de cana domini per noctem: de orto, in aurora: de Annæ domo, circa Missam: sub vesperas de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante canā.

canam: & ita pergendo, per dies singulos, diuersa exercitia quinque implebuntur: ut pote repetitionum, ac sensuum, vsu prætermissio. Transcursa verò passione, operæ pretium fuerit, eandem simul totam, die vnico reuoluere, siue in vnum tantum exercitium congestam, siue distributā in plura: prout sibi fore conducibilius ille censuerit.

R E G V L A E A L I-
quot, ad victum rectè temperandum.

PRima est: quòd à pane minus abstinendum sit, quàm à reliquis alimentis: cum neque

L 4 gulam

gulam adeo irritet, nec tetationi
æque obnoxios nos reddat.

Secunda: quod circa potum atten-
denda sit magis abstinencia,
quàm circa panem: cautè obser-
uando, quæ pro fit mēsurā potus,
ut sumatur semper: quæ rursus
noceat, ut tollatur.

Tertia: quod circa pulmenta,
& edulia potissimum, absti-
nētiæ ratio versetur: cum per illa,
tum appetitui ad peccādum, tum
inimico ad tentandū, maior sub-
ministratur occasio: Temperan-
da sunt igitur, vitandi excessus
causa, quod fit dupliciter, dum
vel cibis grossioribus vescimur,
atque assuescimus, vel dum parci
deli-

delicatis utimur.

Quartā est: quod quantò plus
de cōueniēte victu sibi quis
ademerit (vitato interim valetu-
dinis aduersæ graui periculo) tan-
tò celerius mensuram cibi ac po-
tus iustam reperiet: Tū quia, hoc
modo melius se disponens, & ob-
nixius tendens ad perfectionem,
sentiet interdum quosdam cogni-
tionis internæ radios, & consola-
torios motus sibi cœlitus immis-
sos, ex quibus facile poterit ra-
tionem victus commodiorem di-
scernere: tum quoniam, si quis,
ita abstinendo, se deprehenderit
viribus imbecilliorē esse, quàm
ut exercitia ipsa spiritalia, per-
I 5 agere

agere commodè valeat, sic facillè aduertet, quam mēsuram victus, naturæ neceſſitas requirat.

Quinta: quòd expedit inter comedēdū imaginari, quasi videamus Iesum Christū Dominum nostrū vefcentem cum suis discipulis, obseruando quem tenent edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo: Vsu veniet enim, vt occupato magis intellectu, circa meditationē talem, quam circa corporalem cibum, discamus facilius victum moderari.

Sexta: quòd gratia varietatis, aliæ adhiberi possunt meditationes

tionem inter vefcendū, vt sunt: de Sanctorū vita: de pia quapiā doctrina: vel de aliquo spiritali negotio agendo, vnde, sic abstracta mente, cibus ipse, & vefcēdi delectatio, parum sentiatur.

Septima: quòd cauendū sit præcipuè: ne super sumendos cibos, animus quodammodò totus effundatur, & ne auidè vefcamur, aut festinè: sed appetitui semper dominantes, tum mensuram victus, tum sumēdi modum vnà temperemus.

Octaua est: quòd plurimum conducit, ad tollendam cibi, potusque immoderantiam, si ante prandium aut cenam, & quacum-

cunq; hora nulla esuries sentitur,
præuia deliberatiōe, victū proxi-
mè sumendū, diffiniamus ad mē-
suram certam, quā deinde nulla
vel propria auaritate, vel instiga-
tiōe inimici, inquam excedam⁹.
sed potius vincendæ vtriusq; cau-
sa, de illa non nihil etiam subdu-
camus.

Q V A R T A H E B. D O M A D A.

CONTEMPLATIO PRIMA,
quomodo Iesus Dominus, post resur-
rectionē apparuit sanctæ Matri suæ:
vt habetur infra, pag. 229.

Ratio preparatoria in-
xta morem.

Preludium primum
accipitur ab histo-

ria,

ria. Quomodo postquam expira-
uit Domin⁹ i cruce, sepulto corpo-
re, sed Diuinitate semper sociato,
ipse in aīa, Diuinitati quoq; con-
tinuè vnita, descendit ad inferos,
ereptisq; inde iustorum animab⁹,
rediens ad sepulchrum, corpus cū
anima denuò vniuit, ac resurgēs,
denuò apparuit beatæ Virgini
Matri suæ viuus, vt piè, ac veris-
simè credendum est.

Secundum: pro constructione
loci, speculandum accipiet se-
pulchri situm, & Beatæ Virginis
domicilium, cuius formam, par-
tes, & reliquam dispositionem,
vt cellulam, & oratorium, sigilla-
tim perscrutabimur.

Ter-

Tertium: continebit gratiam petendam, ut scilicet immensum Christi ac Matris gaudium, participemus.

Punctum primū, secundū, ac tertium, eadē hic erunt, quae supra in contemplatione coenae fuerunt exposita, id est considerare personas, verba, opera.

Quartum verò: erit animaduertere, quomodo Christi Diuinitas, passionis & mortis tempore abscondita, palam se faciat in resurrectione, ac tot miracula deinceps elucescat.

Quintū: estimare quāmodo proptio copiosq; functus sit Dominus, consolandi suos, officio: adhi.

adhibita consolationis, quae ab amicissimo quoquam praestari potest, similitudine.

Colloquio vno, vel pluribus, iuxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cū Pater noster.

Notandum porro: quòd in sequentibus contemplationibus, seu exercitijs, recēsenda erūt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisque; & quae sunt intermedia, seruatis vbiq; iisdem formulis, & modis: sicuti per totā illam hebdomadā factū est, in qua passionis mysteria contemplati sumus: & iuxta modum ac exemplum primae huius

huius de resurrectione Domini, meditationis, formadæ sunt sequentes omnes, atq; reguladæ, tam in præludijs (nisi quod hæc reb^o sunt accommodanda) quam in punctis quinque, & additionibus singulis. Pari etiã ratione circa repetitiones, & sensuum operationes, necnō in augẽdo, minuẽdove exercitiis, secundum mysteria, numero, dirigi poterimus, sicut in prædicta, meditadæ Christi passionis hebdomada fuimus edocti.

Secundò notandũ est: cōuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quam præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant exercitia.

Primum, postquam manẽ surre-

ximus.

ximus. Secũdum, circa Missæ tempus, vel paulò ante prandiũ, prius repetitionis loco. Tertium, hora vespèrarum, pro secunda repetitione. Quartum, ante canam ad motus sensuum officijs, ad imprimendas fortius animæ contemplationes tres, eo die factas. signatis obiter, & penitus tractatis partibus, seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremque gustum spirituales senserimus.

Tertio: quòd quamuis ei, qui exercitatur, certus præscribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quinarium, liberum tamen ipsi erit in plura vel pau-

M ciora

ciora puncta redigere contēplationē, prout commodius se habere expertus fuerit. Qua in re magno opere iuuabit, ante ingressum exercitij, tractāda puncta cōminisci, & numero certo prae finire.

Quartò deniq; notandum est: quòd per quartā hanc hebdomadā, variari debent secunda, sexta, septima, et decima additio nes. In secunda quidē: ut dū euigi lo, repente mihi ponam ob oculos, statutam cōtemplationem, & de gaudio Domini, cū suis, studeā et ipse exhilarascere. In sexta verò: ut memoria meae obijciā ea, qua letitiam spiritualem cient, ut cogitatio de gloria. In septima: ut

lucis

lucis & coeli utar commoditate, qua sese offeret: puta per tempus verum, herbarum virētium & florum aspectu, aut aprici loci aemōnitate: per hyemen verò solis, vel ignis opportuno calore: & ita de ceteris corporis atque animi oblectationibus cōgruis: per quas Creatori & Redemptori meo, cōgaudere queam. In decima: ut loco pœnitentiæ, temperantia & mediocritate victus contentus sim: nisi quo tempore ieiunium, vel abstinentiam Ecclesia indixit: cuius præceptis semper obrēperandum est: nisi iustum ad sit impedimentum.

CON-

M 2

CONTEMPLATIO,
ad amorem spirituale in
nobis excitandum.

Imprimis duo notanda sunt: Pri-
mum, quod amor ipse ab ope-
ribus magis, quam a verbis pen-
det. Secundum: quod consistit a-
mor in mutua facultatum, rerū
& operum communicatione, pu-
ta scientia diuitiarum, honori,
& boni cuiuscunque.

Oratio præmittitur ex more.

Preludium primum est: ut co-
rā Domino, Angelis Sanctis-
que omnibus, mihi propitijs, stare
me videam.

Secundum: ut gratiam Dei ef-
flagitem, per quam beneficio-
rum

rum eius, in me collatorum ma-
gnitudinem perspiciens, ad amo-
rem, cultum, et seruitium ipsius,
totum me impendam.

Punctū primū sit: reuocare in
memoriam beneficia creatio-
nis, ac redemptionis: dona itidem
particularia, seu priuata enume-
rare: & cum intimo affectu per-
pendere, quantum mea causa be-
nignissimus Dominus egerit, atq;
pertulerit: quantum mihi elargi-
tus sit, de thesauris suis: quodque,
iuxta diuinum suum decretum,
& beneplacitum, se ipsum mihi,
quantum potest, donare velit.
Quibus optimè inspectis, vertar
ad me ipsum, & disquiram me-

M 3 cum,

cū, quæ meæ sint partes, & quid æquū iustumq; sit, ut diuinæ offeram, & exhibeā maiestati: haud sanè dubium quin meæ omnia offerre debeam, ac meipsum, cum summo affectu, & verbis huiusmodi, vel similibus.

SVscipe Domine vniuersam meam libertatē. Accipe memoria, intellectū, atque voluntatem omnē. Quicquid habeo, vel possideo, mihi largitus es: id tibi totū restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum, cum gratia tua, mihi dones: & diues sum satis: nec aliud quicquam ultra posco.

Secun-

Secundū erit speculari Deum, in singulis existentē creaturis suis: & elementis quidē dantē, ut sint: plantis verò, ut per vegetationem quoque viuant: animalibus insuper, ut sentiant: hominibus postremò, ut simul etiam intelligāt. Inter quos accepi & ipse, vniuersa hæc beneficia, esse, vi uere, sentire, ac intelligere, meque templū quoddam suū efficere uoluit, ad imaginem suam & similitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipsum, agam ut in primo puncto, vel melius si quid occurrerit: id quod in punctis etiam sequentibus, erit factitandum.

114 Ter-

Tertium est: cōsiderare eundē
Deum, ac Dominū, propter
me, in creaturis suis operantem,
& laborantem quodammodo:
quatenus dat ipsis, conseruatque
id quod sunt, habent, possunt, at-
que agunt: Quæ omnia, vt supra,
in mei cōsiderationem reflectē-
da erunt.

Quartum: prospicere quo pa-
cto munera, et bona omnia
celitus descendunt, vt sunt poten-
tia, iustitia, bonitas, scientia, &
alia qualibet humana perfectio,
terminis quibusdam certis circū-
scripta: quæ ab infinito illo, totius
boni thesauro, sicut lumen à sole,
& ex fonte aqua, deriuantur.

Ad.

Adde da super est reflexio prædi-
cta, in mei circūspectiōnem.

Colloquium etiā in fine fiet,
terminandum cum Pater
noster.

M O D I T R E S
orandi.

Primus orandi mo-
dus, deducendus est
ex mandatis, ex pec-
catis septem morta-
libus, ex tribus animæ potentijs,
& ex quinque sensibus conside-
ratis: vnde non tam habet oratio-
nis formam, quàm exercitij cu-
iusdam spiritualis: per quod &
anima inuatur, et oratio Deo red-
ditur acceptior. Prius itaq; quàm

M 5 hoc

hoc orem modo, iuxta illud, quod
 tertiae additioni æquipollet, sede-
 bo, vel deambulabo paulisper (pro-
 ut ad animæ quietem facere vide-
 ro) pensitans apud me, quod mihi
 accedendum sit, & quid facien-
 dum. Hoc idem additionis genui
 ad omnem orandi modum præ-
 mitti debet.

O Ratio preparatoria, gratia
 contineat postulationem; n-
 mihi detur agnoscere, quicquid
 deliquero, aduersus decalogi præ-
 cepta, meque in posterum emen-
 dare, intellectis illis exactius: &
 (ut par est) ad Dei gloriam & sa-
 lutem meam solito cautius obser-
 uatis:

Pr-

Primò ergo, mandatū, quod li-
 bet, ordine discutiam, atten-
 dēs, quo pacto seruauerim illud,
 aut violauerim: deque succurrē-
 tibus in memoriam delictis, ve-
 niam precabor, recitando semel
 Pater noster. Porro in excutien-
 dis singulis præceptis, satis fuerit
 in sumi spatium temporis, quo ter
 posset oratio Dominica percurri.
 Notandū tamen, quòd circa præ-
 ceptum, cuius præuaricatio ra-
 rior nobis accideret, minùs im-
 morandum esset, at eò ampliùs,
 quò lapsus fuerit ex assuetudine
 frequentior: idque similiter, cir-
 ca mortalia peccata, sit præstan-
 dum.

Com-

Completo, de præceptis singu-
lis discursu, post mei accusa-
tionē, & gratia implorationē, ut
ea vigilantius deinceps custodiā,
colloquium dirigam ad Deū, iux-
ta rei occasionem.

Secūdo: similē orationis modū
prosequemur, circa mortalia
peccata, post additionem & pra-
paratoriam orationem, sicut feci-
mus in præceptis. Nihil enim
trobique varium occurrit: nisi
quod ad materiam attinet cum
præcepta quidem seruanda sint,
peccata verò denitanda. Cætera
eadē sunt, fietq; itidem colloquū.

Sciendum est: peccatorum vi-
tiorumque notitiā, iuuari per

con-

contrariorum actuum, & habi-
tuum considerationem. Quapro-
pter per gratiam diuinam, & piā
quamlibet exercitationē, laborā-
dum est vnicuique, ut virtutes si-
bi paret, mortalibus peccatis se-
ptem oppositas.

Tertio: circa tres anima potē-
tias: idē sequitur progressus,
per additionem, orationē, & dis-
cussionem singularum, cum col-
loquio ad finem faciendus.

Quarto: circa quinque sensus
corporis, nulla re mutata
præter materiam. Vbi subnotan-
dum est, quod, si quis optet in sen-
sum suorum su, Christiū imitari,
debet in oratione preparatoria,
seipsum

seipsum super hoc, Deo commenda-
 dare, factaque sensuum singulo-
 rum examinationi, Dominicā o-
 rationem subijcere, si verò simile
 affectet, beatae Virginis Mariae
 imitationem, ei se commēdet, tā-
 quam à Filio id impetratura, &
 Salutationem angelicam, dū sen-
 sus excutit, identidem recitet.

SECUNDVS ORAN-
 di modus ex vocū oratio-
 nis singularum, perpenſa ſi-
 gnificatione.

Additio eadem, quae superius,
 it praevia.

Oratio preparatoria perso-
 nae congruet, ad quam diri-
 gitur.

Secund.

Secundus orandi modus est: ut
 flexis genibus vel sedēdo (pro
 habitudine corporis, & animi
 deuotione) oculis vel clausis, vel
 defixis in partem vnam, neque
 huc & illuc motis, precationem
 Dominicā à principio recitemus:
 & in prima voce, quae est, Pater,
 meditationis figamus pedē, quā-
 diu circa eam, varia nobis ſigni-
 ficationes, similitudines, ſpiritu-
 ales gustus, & alia commotiones
 deuote incident: & ita deinceps
 per ſingula, eiusdem, vel alterius
 orationis verba, factitabimus.

REGV.

REGVLAE TRES,
circa hæc seruandæ.

Prima, vt in tali precationis cu-
iuslibet ruminacione, horæ spa-
tium insumamus, quo expleto *Aue*
Maria, *Credo*, *Anima Christi*, et
Salve Regina, semel, iuxta com-
munem more, vel mente sola, vel
etiam voce percurrantur.

Secunda est: quod si oratib⁹ hoc
modo nobis, in vna voce, vel
duabus, meditatio affluat, & in-
terna simul delectatio, postpone-
nda erit transcurrendi cura, licet
hora tota prætereat, elapsa, reli-
quæ orationis cursim recitetur.

Tertia: vt quando ita cõtinge-
rit, meditandæ voci vni, aut

paucis,

horam impendisse, po-
stridie recitato breuiter eo, quod
excussum fuit, ad sequētis verbi
considerationem pergamus.

Post excussam verò ad huc mo-
dum Dominicam precationē
totam, succedet *Salutatio angeli-*
ca: deinde alia, atque alia oratio:
vt sine interruptione, hæc orandi
exercitatio procedat.

Adhæc: oratione qualibet sic
completa, personam illam, ad quæ
pertinebat, paucis cõpellabimus,
virtutem aliquam, aut gratiam
petentes, qua maximè indigere
nos senserimus.

N TER-

TERTIVS ORANDI
 modus, per quandam vocū
 & temporum commensu-
 rationem.

Additio ab utraque superiore
 nihil differt.

Oratio præparatoria, fiet si-
 cut in secundo modo.

Tertius hic orandi modus in
 eo consistit: ut inter singulas
 respirandi vices, singula Domi-
 nicæ, alteriusve orationis, verba
 transmittamus, expensa interim,
 vel significatione prolata vocis,
 vel personæ, ad quam oratio spe-
 ctat, dignitate, vel mea ipsius vi-
 litate, vel utriusq; postremo diffe-
 rentia. Eodē procedendū modo, in

ver-

verbis reliquis. Addenda quoque
 orationes supra memoratæ, Ave
 Credo, &c.

REGVLAE DVAE
 huc spectantes.

Prior: ut finita iuxta hunc o-
 randi modū precatione Domi-
 nicæ, sumatur alijs diebus, vel ho-
 ris, angelica Salutatio, simili re-
 spirationum intervallo tractanda,
 cum alijs orationibus, usitato mo-
 re recitandis.

Posterior: ut, qui hunc orandi
 modū exercere cupit, diutiùs,
 ad eū applicet precationes omnes,
 supra dictas, aut earū partes: &
 paria anhelituum, ac vocum in-
 terstitia obseruet.

N 2 VI-

VITAE DOMINI
NOSTRI IESV
CHRISTI
MYSTERIA.

Notandum est primitus, omnia sequentium mysteriorum verba, quae includuntur parenthesi, ex ipsis Evangelijs deprompta esse, non item cetera. Adhuc, in vnoquoque mysterio, semper aut ferè, poni puncta tria, vt expeditior sit cõtemplatio, quo est distinctior.

DE

DE ANNUNTIATA
beatæ Marię Virgini Christi
in incarnatione, de qua Luca
primo.

Primò, quomodò *Angelus Gabriel*, *Beatam Virginem saluans*, *diuini verbi conceptionem ei nuntiavit*. (*Ingressus angelus ad eam dixit Ave gratia plena &c. Ecce concipies in vtero, & paries filium &c.*)

Secundò confirmat *Angelus* id quod prædixerat, adducto exẽplo de *Sancti Iohannis Baptiste* conceptione admiranda (*Et ecce Helisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua &c.*)

N 3

Ter-

Tertio: Respondit Angelo Virgo sancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.)

DE MARIA ELISABETH cognatā suam visitante, vt habetur Luc. 1.

Primò quomodo inuisit Maria Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit Mariae salutationem, & gēstijt (vt audiui, salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in utero eius: & repleta est spiritu sancto Elisabeth: et exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus uteris tui.)

Secundo, Beata Virgo in hoc

can-

canticū præ letitia prorupit (Magnificat anima mea Dominum &c.)

Tertio (mansit autem Maria cum illa quasi mēsis tribus, & reuersa est in domum suam.)

DE CHRISTI NATIUITATE, Luc. Secundo.

Primò, Beata Maria cū Ioseph sponso suo è Nazareth, proficiscitur Bethlehem (Ascēdit autem & Ioseph à Galilæa, &c. in Bethlehem, &c. vt profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore pregnante.)

Secundo, (peperit filiū suū primogenitū: et pannis eum inuoluit

N 4

&

Et reclinavit eum in praesepio.)

Tertio, eo tempore (facta est cum Angelo multitudo militiae celestis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altissimis Deo, &c.)

DE PASTORIBVS Luc. Secundo.

Primò, pastoribus reuelatur Christi natiuitas per Angelum (Ecce enim euangelizo, vobis gaudium magnum, &c. Quia natus est vobis hodie Saluator, &c.)

Secundò pastores properant in Bethlehẽ (Et venerunt festinates: & inuenerunt Mariam, & Ioseph, & infantem positum in praesepio.)

Tertio (et reuersi sunt pastores

lau

laudates et glorificates Deum &c.)
DE CIRCUNCISIONE, ibidem.

Primò circumciscus est Puer.

Secundò (Vocatum est nomen eius IESVS, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur.)

Tertio redditus est Matri suae Puer, quae illi compatiebatur, de sanguinis visa effusione.

DE TRIBVS MAGIS regibus. Matth. secundo.

Primò, tres Magi reges ad puerum Iesum adorandum venerunt, stella duce, ita attestates: (Vidimus enim stellam eius in oriente, & venimus adorare eum.)

N 5 Se-

Secundò (proidentes adorauerunt eū, & apertis thesauris obtulerunt ei munera aurum, thus & myrrham.)

Tertiò (responso accepto in somnis, ne redirēt ad Herodē, &c.)

DE PURIFICATIO.
ne Beatæ Virginis, & Pueri Iesu præsentatione, Luc. 2.

Primò. Detulerunt puerum in templū, ut præsentarēt eū Deo, tanquā primogenitū, offerentes pro eo cōsuetū munus (parturū, aut duos pullos colūbarum.)

Secundò, Simeon veniēs eadem hora, in templū (accepit eū in vlna suas, & benedixit Deū & dixit, Nunc dimittis seruum tuū &c.)

Ter-

Tertiò. (Anna superueniens cōfitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.)

DE FUGA IN AEGYPTVM
Matth. Secundo.

Primò: volēs Herodes, Puerum Iesum interficere, occidit innocentes: præmonito Ioseph per Angelum, ut in Aegyptum profugeret. (Surge & accipe Puerum, & Matrem eius & fuge in Aegyptum.)

Secundò: Iter corripuit Ioseph Aegyptū versus. (qui cōsurgēs, nocte &c. secessit in Aegyptū.)

Tertiò (Ererat ibi, vsq; ad obitum Herodis.)

DE

DE REDITV AB
Aegypto Matth. secūdo.

Primo admonetur Ioseph ab
Angelo, vt in terram Israel
reuertatur. (Surge & accipe Pue-
rum & Matrem eius, & vade in
terram Israel.)

Secundò (Qui consurgens &c.
venit in terram Israel.)

Tertiò, Eò quòd regnabat Ar-
chelaus, filius Herodis in Iudæa,
recessit in Nazareth.

DE VITA DOMINI AB AN-
no ætatis suæ xij. vsque ad xxx. Luc.
secundo.

Primò: quomodò subdit⁹ erat,
& obediens parentibus.

Secundò (Proficiebat sapientia
ætate, & gratia, &c.)

Tertiò:

Tertiò: videtur fabrilem artē
exercuisse; cūm dicat sanctus
Marcus cap. sexto: (Nōne hic est
faber ille?)

DE ASCENSV IN
templū, anno duodecimo,
Luc. secundo.

Primò: natus IESVS annos
xij. è Nazareth, profectus est
Hierosolymam.

Secundò: remansit illic nescijs
parentibus.

Tertiò: postriduum, inuenerūt
eum in templo, sedētem inter do-
ctores: & ipse illis causam moræ
percōtantibus, respondit (Nescie-
batis quia in, his quæ Patris mei
sunt, oportet me esse?)

DE

DE BAPTISMO EIVS.

Matth. Tertio.

Primò: Matri valedicēs, è Nazareth, ad Iordanis flumen se contulit, vbi tunc Ioannes baptizabat.

Secundò: baptizatus est à Ioānne, excusante se primùm de indignitate, sed compulso his verbis. (Sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam.)

Tertiò: descendit Spiritus sanctus super eū & vox de calo sic attestans (hic est filius meus &c.

DE TENTATIONE CHR.

Et Luc. quarto. & Matth. quarto.

Primò: post baptismum secessit in desertū Christus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes

noctes ieiunauit.

Secundò: ter ab inimico tentatus est (accedēs tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Hac omnia dabo tibi &c.

Tertiò: (Et ecce Angeli, accesserunt & ministrabant ei.)

DE APOSTOLORVM

vocatione.

Primò: videtur sancti, Petrus, & Andreas, fuisse ter vocati.

Primùm ad solā quandā Christi notitiam, Ioā. Primo. Deinde ad sequelam solūm temporāneam, cum animo reuertēdi ad piscationem, Luc. quinto. Vltimò, ad perpetuam sequelā. Matth. quarto, & Marc. primò.

Secundò

Secundo: vocauit filios Zebedai Matth. quarto. & Philippū, Ioā. primo. Et Mattheū, Matt. nono.

Tertio vocati sunt reliqui: licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationū, expresse mentio non fiat in Euangelio.

TRia hic expēdenda sunt. **Primum:** quomodo erant Apostoli abiectæ conditionis.

Secundo: ad quantā fuerint dignitatē, et quā suauiter vocati.

Tertiū quibus gratiæ donis, supra omnes veteris testamenti patres, noniūq; Sanctos, euecti sint.

DE PRIMO CHRISTI miraculo, facto in nuptiis, Ioan. secundo.

Pr-

Primò: Inuitatus fuit Christus cū discipulis suis ad nuptias.

Secundo: deficere vinū Mater cōmonuit. (Vinum non habent). Et ministris dixit (Quodcunque dixerit vobis facite.)

Tertio: aquam in vinum Dominus conuertit (Et manifestauit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius.)

DE FVGATIS ET tēplo negotiatoribus prima vice. Ioan. Secundo.

Primò: eiecit de templo vendētes illic & ementes, facto ex funiculis flagello.

Secundo: numulariorū subuersis mensis, pecunias effudit.

O Ter-

Tertio: vendētibus colūbas, mā-
suetē inquit: (auferte ista hinc et
nolite facere domum Patris mei,
domum negotiationis.)

DE SERMONE CHRISTI,
habito in monte. Matth. quinto.

PRIMO: ad dilectos suos discipu-
los, octo Christus beatitudinis
genera exposuit. (Beati pauperes
spiritu: Mites: Qui lugent, Qui e-
suriunt, & sitiunt iustitiā: Mise-
ricordes: Mundo corde: Pacifici:
Qui persecutionem patiuntur.)

Secundo: eos exhortatur, ut acce-
ptis donis seu talētis, utantur re-
ctē. (Sic luceat lux vestra coram
hominibus. &c.)

Tertio: ostendit nō soluere se le-
gem, sed implere, explicatis pra-

cep;

ceptis de vitādo homicidio, furto,
fornicatione, periurio. Et de dili-
gēdis quoq; inimicis, (Ego autem
dico vobis, diligite inimicos ve-
stros, &c.)

DE SEDATA MARIS TEM-
pestate Matth. octauo,

PRIMO: dormiente CHRISTO
coorta est in mari vehemens
tempestas.

Secundo, excitarunt à somno
eū territi discipuli, quos de fidei le-
uitate arguit (Quid timidi estis
modicæ fidei?)

Tertio: ventis & mari præcepit
ut conquiescerēt, & facta est sta-
tim tranquillitas: vnde obstupētes
homines dicebāt (Qualis est hic,
quia venti & mare obediunt ei?)

O 2

DE

DE AMBVLATIO.

ne super aquas. Matth. xiiij.

Primo: cū in mōte adhuc esset Christus, discipulis in nauicula abire iussis, & dimissa turba, remansit ad orandum solus.

Secūdo: cū agitaretur noctu nauicula, eò ipse venit, ambulās super aquas, vnde perterrefacti discipuli, phantasma esse indicabāt.

Tertio: postquā dixerat ad eos (Ego sum, nolite timere) Sāctus Petrus accedēdi petijt facultatē, & gradiendo super aquas, ob subortū metum mergi cepit, quem increpans Dominus de modica fide, nauiculam intravit, & cessauit ventus.

DE

DE MISSIS AD

Prædicandum Apostolis.

Matth. decimo.

Primo: Discipulis IESVS conuocatis, dedit potestatem eijcendi demonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

Secūdo: prudentiā eos docuit, et patientiā. (Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporū. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.)

Tertio: profectiōis exponit modū (nolite possidere aurū nec argentum: quod gratis accepistis gratis date) Adhæc materiā prædicationis expressit (Euntes autem prædicatē, dicētes: Quia ecce appro-

O 3

pin-

pinquavit regnum celorum.)

DE CONVERSIONE

Magdalenæ, Luc. cap. 7.

Primò: *CHRISTO* accubente mensæ in Pharisæi domo, ingressa est mulier, quæ fuerat in ciuitate peccatrix, siue Maria Magdalena, soror Martha fuerit, siue alia deferens alabastrinũ vas, unguento plenum.

Secundò: stans retrò capit pedes eius rigare lachrymis, & capillis suis abstergere, deosculari, & ungeri.

Tertiò: criminatã eam à Pharisæo, defendit Christus, et ad ipsum ait (Remittuntur ei peccata multa &c. (Et ad ipsam deinceps (Fi-

des

des tua te saluam fecit, vade in pace.)

DE QVINQVE MIL- LIUM HOMINUM REFECTIONE

Matth. XIII.

Primò: rogabãt *IESU* discipuli vt dimitteret adstantes turbas.

Secundò: ipse afferr̃i iussit, quos habebãt panes, eosque præmissa benedictione frãgens, discipulis porrexit, turbis hominũ discumbere iussis, apponendos.

Tertiò (Et mãducauerũt omnes: & saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos.)

DE

DE TRANSFIGVRA
tione Christi, Matth. xvij.

Primò assumptis IESVS, cha-
riſſimis tribus diſcipulis, Pe-
tro, Ioanne, & Iacobo, (trãſfigu-
ratus eſt, & facies eius reſplen-
duit ſicut ſol, & veſtimenta eius
alba facta ſunt, ſicut nix.)

Secundò: loquebatur cum Mo-
ſe & Helia.

Tertiò: rogãte Petro, vt fierent
ibi tria tabernacula, inſonuit vox
de cælo (Hic eſt filius meus dile-
ctus &c. ipſum audite) Vnde cõ-
ſternati diſcipuli, proni collapſi
ſunt, quòs tangendo Chriſtus, di-
xit. (Surgite & nolite timere
&c. nemini dixeritis viſionem,

donec

donec filius hominis à mortuis re-
ſurgat.)

DE LAZARI SVSCITATIO
ne. Ioan. Vndecimo.

Primò: Audito Chriſtus nũtio
de Lazari agrotatione, per bi-
dnum ſubiſtitit, vt euidentius foret
miraculum.

Secundò: antequàm ſuſcitet, mor-
tuum, vtriuſque ſororis fidẽ exti-
mulat. (Ego ſum reſurrectio &
vita: qui credit in me, etiã ſi mor-
tuus fuerit, viuet.)

Tertiò: collachrymatus, ac preca-
tus priùs, ſuſcitauit illũ. fuit autẽ
quò uſus eſt, ſuſcitãdi modus, per
mãdatum: (Lazare veni foras.)

DE CAENA APVD BETHA-
niam Matth. xxvj.

OS Pri-

Primò: canabat Christus in do-
mo Simonis leprosi, et pariter
Lazarus.

Secundò: effudit Maria unguē-
tum super caput eius.

Tertiò: obmurmurat Iudas (ut
quid perditio hæc?) Denuò verò
excusat CHRISTVS Magdale-
nam (Quid molesti estis huic mu-
lieri? &c.

DE DIE PALMA-
rum. Matth. XXI.

Primò: præcepit Dominus ad-
duci asinam, & pullū (Solui-
te & adducite mihi, & si quis vo-
bis aliquid dixerit, &c.

Secundò: asinā conscēdit, apo-
stolorum vestibus instratam.

Ter-

Tertiò: Excepturus eū populus,
cū veniret obviam, vestimentis
suis, et ramis arborū sternebat viā
& canebat. (Hosanna, filio Da-
uid, benedictus, qui venit &c.

DE PRAEDICATIO-
ne in templo. Luc. 19.

Primò: docebat quotidie in tē-
plo.

Secundò: finita prædicatione in
Bethaniā redibat, nemine apud
Hierosolymā, ipsum excipiente.

DE CAENA VLTIMA.
Matth. XXVI. & Ioan. XIII.

Primò: comedit cū discipulis
paschalem agnum, eosque,
de imminente sua morte præ-
monuit: dicens (amen dico vobis,
quia

quia *m^o* *vestrū me traditur^o est.*)

Secūdo: lauit eorū, Iudæ quoque ipsius pedes: Incipiēs à Petro, qui ad maiestatem CHRISTI, & indignitatem suam respiciēs, sese opponerat. (Domine tu mihi lauas pedes?) Ignarus scilicet præberi à Domino exemplū humilitatis, ita postea declarante. (Exemplū enim dedi vobis, ut, quemadmodū ego feci ita & vos faciatis)

Tertio: sanctissimū Eucharistia Sacramentū instituit, in signum summæ dilectionis, his verbis dicens. (Accipite et comedite &c.) Expleta autē cæna, Iudas ad vendendum illum egressus est.

DE

DE MYSTERIIS POST
cænā & in orto gestis Matth. vigesimo sexto, & Marc. decimo quinto.

Primo: peracta cæna, & hymno dicto, profect^o est Christus ad Oliueti mōtē, cū discipulis suis. Undecim, metu plenis: & octo remanere iussit Gethsemani (Sedete hic, donec vadā illuc, & orē.)

Secundo: ductis secū tribus, Petro, Iacobo, & Ioanne, oravit ter dicens: (Pater mi, si possibile est, trāseat à me calix iste, verūtamē nō sicut ego volo, sed sicut tu.) Et in agonia existēs prolixiorabat.

Tertio, cū eō timoris redigi se passus fuisset, ut diceret (Tristis est anima mea usq; ad mortem) Etiam sanguinē sudavit copiosum teste

teste Luca. (Factus est sudor, et sicut guttæ sanguinis decurrerunt in terrâ.) Vnde cõjungere licet vestimenta eius iam tum fuisse madefacta cruore.

DE COMPREHENSIONE Christi, & traductione ad Annæ domũ. Matth. xxvj. Luc. xxij. & Mar. xv.

Primò: permittit se Dominus osculo à Iuda tradi, & quasi latronem cõprehendi. (Tãquam ad latronem existis eum gladijs ac fustibus cõprehendere me? &c. Ipsosq; interrogante (Quæ queritis?) Corruerunt in terram inimici omnes.

Secundò: seruum Pontificis percussit Petro ait. (Mitte gladium tuum in vaginam) & sanauit seruum.

Tertiò: captus, & à discipulis re-

lictus,

lictus, ad Annæ domũ pertrahitur, vbi à Petro, paulò post secuto, semel negatus est, Et alapa accepit à ministro quodam obijciente (sic respondes pontifici?)

DE GESTIS POSTEA in domo Caiphæ. Matt. xxvj.

Primò: abducitur ligatus Christus, ab Anna, in domũ Caiphæ, vbi Petrus rursus eum bis negavit, atq; respiciere ipsum Domino (Egressus foras fleuit amare.)

Secundò: permansit ligatus, tota illa nocte.

Tertiò: circumstãtes eum satellites illudebant, vexabant, & velata facie colaphis cædebant, interrogantes.

(Pro-

(Prophetiza nobis Christe quis est qui te percussit?) ac modis alijs blasphemabant.

DE CHRISTI APVD

Pilatū accusatione. Matth. vigesimo sexto. Luc. vigesimo secundo & Marc. decimo quinto.

Primò: Traducitur deinceps ad Pilatum CHRISTVS, & corā eo à Iudæis, calumniosè accusatur. (Hunc inuenimus subuertentem getem nostrā, & prohibentem dare tributa Cæsari.)
Secundò, eo semel atque iterū examinato retulit Pilatus. (Ego nul- lam in eo inuenio causam.)

Tertiò: Barabbæ latronis, quā-

CHRI-

CHRISTI IESV liberationem, malle se Iudæi proclamārūt (Nō hunc sed Barabbam.)

DE TRANSMISSO CHRIS-
to ad Herodem. Ibidem.

Primò: Trāsmisit Pilatus Christum ad Herodem, estimans quòd esset Galilæus.

Secundò: Herodi poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet à Iudæis validè accusaretur.

Tertiò: ab Herode cū suo exercitu spretus fuit, atque veste alba indutus.

DE REVERSIONE AB HE-
rode ad Pilatum, Matth. XXXVI. Luc. XXII. Marc. XV. & Ioan. XIX.

Primò: Christū remisit ad Pila-
tū Herodes, et ab eo ea ipsa die,
cū prius inimici essent, sibi inui-

P ccm

cem recõciliati sunt.

Secundò: IESVM flagellis cædi
instit Pilatus: milites eundẽ spinis
coronarunt, atq; purpura indui-
runt, deinde irridentes dicebant
(Salve Rex Iudæorũ) Et colaphos
simul impingebant.

Tertiò: Ita coronatum spinis
& purpura indutũ eduxit in pro-
patulum Pilatus, & ait (Ecce ho-
mo) Pontifices verò conclama-
bant: (Crucifige, crucifige eum.)
DE CONDEMNATIONE ET
crucifixione IESV CHRISTI,
Ioan. 19.

Primò: sedes pro tribunali Pila-
tus, Christũ iudicavit, et tradi-
dit crucifigendũ, postea quàm ne-
gãtes eũ Iudæi suũ Regẽ esse, dixe-

rum

runt (Non habemus Regem nisi
Cæsarem.)

Secundò: baiulavit Christus
cruce suam donec ob viriũ dese-
ctum, Simon quidã Cyreneus illã
post eum ferre compulsus est.

Tertiò: Inter duos latrones cru-
cifixus fuit adscripto titulo (Ie-
sus Nazarenus Rex Iudæorũ.)

DE MYSTERIIS IN CRU-
ce factis. Ioan. 19.

Primò: blasphemias pertulit in
cruce (Vah qui destruis tẽplũ
Dei) Et divisa sunt vestimẽta ei⁹.

Secundò: Effatus est Dominus in
cruce verba septẽ. Orãs videlicet
pro crucifigentibus: Latroni par-
cens: Matrem & Ioannem, sibi
mutuo commendans: Exclamãs

P 2 (Si-

(Siritio) *Quādo aceto eum potaverunt, & deinde se à Patre dicēs derelictū, postea (Consummatū est) Ac postremò (Pater in manus tuas commēdo spiritum meum.)*

Tertiò: Sol obscuratus est, ipso expirante, & petra scissa sunt, aperta quoq; monumēta, & velū tēpli à summo ad infimam vsque partē scissum. & latus lancea cō fossum aquā et sanguinē effudit.

DE MYSTĒRIO SEPULTURÆ, Ibidem.

Primò: De Cruce sublatu^s est mortuus Domin⁹ per Ioseph, atque Nicodemum, in conspectu ipso Matris afflictissima.

Secūdo: Delatū est ad sepulchrū cor-

corpus, vinctum & inclusum.

Tertiò: adhibiti sunt inibi custodes.

DE CHHRISTI RESVRRECTIONE & apparitione prima.

Primū: Apparuit Dominus Matri suæ, postquā resurrexit, cū dicat scriptura quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illā non exprimat, id nobis tamē relinquit pro certo, tanquam intellectu habentibus: ne alioqui iure audiamus illud. Adhuc & vos sine intellectu estis?

DE SECUNDA APPARITIONE, Marc. decimo sexto.

Primò: Sūmo mane ad monumētum profecta sunt Maria Magdalena, Iacobi & Salome. Inter

inter se dicētes (Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?)

Secūdo: viderūt lapidē reuolutū, & angeli dictū audierūt (Iesum queritis Nazarenum? Surrexit, non est hic.)

Tertiò, apparuit Mariæ Magdalene, quæ alijs digressis, iuxta sepulchrum restiterat.

DE APPARITIONE TERTIA. Matth. vltimo.

PRIMO: redibant à monumento mulieres cum timore simul & gaudio ingenti, vt narrarent discipulis, quicquid de Domini resurrectione intellexerant.

Secūdo: apparēs eis in via Christus, ait (Auetē) Et illę accedentes, ac prostrate ad pedes eius, ip-

sum

sum adorauerunt.

Tertiò: affatus est illas Dominus (Nolite timere. Ite renūtiāte fratribus meis, vt eāt in Galilæa, &c.)

DE APPARITIONE

quarta. Luc. vltimo.

PRIMO: Audita Petrus ex mulieribus CHRISTI resurrectione, cucurrit ad monumentū.

Secundo: introgressus, sola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus.

Tertiò: cogitāti super his Petro, CHRISTVS se ostendit, vnde dicebant Apostoli (Surrexit Dominus verē & apparuit Simoni.)

DE APPARITIONE

quinta ibidem.

PRIMO: duobus discipulis, deinceps apparuit cum irent in

P 4 Emaus

Emaus, & de ipso colloquerentur.

Secundò: Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria passionis, atq; resurrectionis, ipsis exposuit. (O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quæ locuti sunt Prophetæ, &c.)

Tertiò: Rogatus, cum eis mansit, fractoq; ipsis pane disparuit, qui subito in Hierusalem reuersi, nuntiauerunt Apostolis, quomodo vidissent eum, & in fractione panis agnouissent.

DE APPARITIONE sexta. Ioan. vigesimo.

PRimò: Discipuli omnes (præter Thomam) domi cõgregati erant,

erant, propter Iudæorum metum.

Secundò: Ingressus ianuis clausis CHRISTVS, & in medio eorum, conspicuum se præbens ita compellauit: (Pax vobis.)

Tertiò: Spiritum sanctum eis dedit, & ait (Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.)

DE APPARITIONE septima. Ibidem.

PRimò: S. Thomas cū apparitioni prædicta non interfuisset, protestatus erat: (Nisi videro, non credam.)

Secundò: Post dies octo, iterum clausis ianuis obtulit se videndum CHRISTVS, & Thomæ dixit.

P 3 (In-

huc digitum tuū, & vide, &c.)
 Tertio: Exclamauit Thomas (Do-
 minus meus & Deus meus.) Cui
 subintulit Christus (Beati qui nō
 viderunt, &c.)

DE APPARITIONE
 octaua. Ioan. vltimo.

Primò: Palàm se denuò fecit
 CHRISTVS, piscantibus se-
 ptem discipulis, qui cū tota nocte
 nil cepissent, iactum ad mandatū
 eius rete extrahere iam nō vale-
 bant, pra piscium multitudine.

Secundò, per id miraculū, agno-
 scens eū Ioannes, ait Petro (Do-
 minus est) Qui confestim desiliēs
 in mare ad Christum accessit.

Tertio: dedit eis vt comederēt pa-
 nem

nem & piscem. Postea Petro an-
 se diligeret, ter interrogato, suū
 ouile commendauit (pascite oues
 meas.)

DE APPARITIONE
 nona. Marc. vltimo.

Primò: ex Domini mandato,
 abeunt discipuli ad montem
 Thabor.

Secundò: ijs apparēs ille inquit.
 (Data est mihi oīs potestas, etc.)
 Tertio: mittēs eos ad prædicandū
 per vniuersum orbē sic mādauit.
 (Ite & docete omnes gētes, etc.)

DE APPARITIONE
 X. 1. Cor. 15.

Deinde visus est plusquàm
 quingentis fratribus simul.

DE

DE APPARITIONE
XI. Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.)

DE APPARITIONE
XII.

Apparuisse *CHRISTVM* etiã Iosepho ab *Arimathia*, legitur in *hagiographis* quibusdã, & verisimile est, atq; meditatiuũ.

DE APPARITIONE
XIII. 1. Corint. 15.

Apparuit, et beato Paulo post *Ascensionem*. (Nouissimẽ verò tanquam abortiuo visus est & mihi) inquit ipse.

Apparuit etiã Patribus in limbo, quoad animam, & postquã
inde

inde educti sunt.

Denique resumpto corpore, apparebat passim discipulis, et cum eis crebrò versabatur.

DE ASCENSIONE
CHRISTI, A&T. I.

Primò: Postquã iam per dies quãraginta multoties se *CHRISTVS* Discipulis suis viuũ exhibuisset, (in multis argumentis & signis loquens eis de regno Dei.) Misit eos *Hierosolymam*, vt promissum sibi Spiritum sanctum, illic expectarent.

Secundò: Eduxit eos ad *Oliueti montem*. (Et videntibus illis eleuatus est, &c.)

Tertiò: Iisdem in cælũ sufficiẽtibus

tibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis adstantes (Quos angelos fuisse credimus.) Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Hic IESVS, qui assumptus est a vobis in caelum, &c.)

REGVLAE ALIQVOT, ad motus animae, quos diuersi excitat spiritus, discernendos, vt boni solum admittantur, & pellantur mali.

Aduertendum est: quod potissimum conueniunt exercitijs prima hebdomada.

Prima regula est: Quod illi, qui facile peccat lataliter, & peccatum peccato addunt, ferè sola

ini-

inimicus noster, illecebras carnis, & sensuum delectationes obijcere: vt eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulū adaugeat. Spiritus verò bonus, è contrario, conscientiam illorum pungit assidue: & per synderisis, rationisq; officium, à peccando deterret.

Secunda: Quod alijs hominibus, qui se à vitijs, et peccatis, purgandos curant sollicitè, & in obsequij diuini studio, magis ac magis indies promouet, immittit spiritus malignus, molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, & alias id genus perturbationes: quibus, profectū illū impediatur. Spiritui autem bono, ex opposito, proprium,

prium, consuetumque est: rectè agentibus, animum ac vires addere, consolari, deuotionis lachrymas cieri, illustrare mentem, & tranquillitatem dare: sublatis obstaculis omnibus, vt expeditius, alacriusque, per opera bona, semper ultra tendant.

Tertia: Quòd spiritualis, propriè consolatio, tunc esse nascitur, quando per internam quandam motionem, exardescit anima, in amorem Creatoris sui: nec iam creaturam ullam, nisi propter ipsum potest diligere.

Quòd etiam lachrymæ funduntur, amorem illum pro nocantes: siue ex dolore de pecca

tis

tis profuant, siue ex meditatione passionis Christi, siue alia ex causa qualibet, in Dei cultum, & honorem, rectè ordinata.

Postremò: consolatio quoque dici potest, fidei, spei, & charitatis, quodlibet augmentum.

Item letitia omnis, quæ animam ad caelestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietem, & pacem cum Domino habendam, solet incitare.

Quarta: Quòd spiritualis, contra desolatio vocari debet, quæuis animæ obtenebratio, conturbatio, instigatio ad res infirmas, seu terrenas: omnis denique inquietudo, & agitatio, siue ten-

Quarta, tatio,

tatio, trahēs in diffidentia de salute: & spē, charitatē que expellēs. Unde se anima trīstari, tepescere, ac torpere sentit, et de ipsius Dei, Creatoris sui clemētia, propē desperare. Sicut enim cōsolationi opponitur desolatio: ita etiam, quæ ab utraq; oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositæ.

Quinta: Quod tēpore desolationis, nihil deliberandum, aut innouandū est, circa propositum animi, aut vitæ statū: sed in eis perseverandum, quæ fuerant prius constituta: putā præcedēte die, vel hora cōsolationis.

Quemadmodum enim, dū fruitur quis cōsolatione illa, quā diximus,

ximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur: ita, obuersante sibi desolatione, agitur à malo spiritu, cuius instigatione nihil unquam rectē conficitur.

Sexta: Quod tametsi desolatio sine affectus, homo priora sua consilia minimè debet immutare: expediet tamen provideri, & augeri ea, quæ cōtra desolationis impulsū tendunt: qualia sunt, insistere orationi, & meditationi, cum discussione sui: ac poenitentia aliquid assumere.

Septima: Quod quādiu premimur desolatione, cogitandū est, nos interim à Domino nobis ipsis, probationis causa reliqui: ut perna

turales quoque vires, insultibus inimici nostri obsistamus. Id quod possumus haud dubiè, adfistente nobis iugiter præsidio diuino: licet tunc nequaquam sentiantur, eò quòd feruorem pristinum charitatis Dominus substraxerit: relicta nihilominus gratia, quæ ad benè operandum, & ad consequendam salutem, satis esse queat.

Octaua: Quòd hominem tentatione pulsatum, mirè inuat patientiæ seruanda studium: ut quæ vexationibus huiusmodi propriè opponitur, & è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, & cogitatio, ad futuræ breui con-

cõsolationis: si præsertim per sanctorum conatus, in sexta regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona: Quòd causa desolationis tres sunt præcipuæ. Prima: Quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu exercitijs tepiditatem, atque acediam, consolatiorum diuinam merito priuamur. Secunda: Ut probemur quinam sumus: & quomodo in Dei seruitium, & honorem, absq; præsentem quodam consolationum, donorumque spiritualium stipendio, nosmet impendimus. Tertia: Ut certi planè simus nostrarum virium non esse, vel acquirere, vel

retinere feruorem deuotionis, uehementiam amoris, abūdantiam lachrymarum, aut aliam quamlibet internam consolationē: sed omnia hæc gratuita esse Dei dona: quæ si vendicemus nobis, ut propria, superbia & vanæ gloria crimen, non sine salutis graui periculo, incursumus.

Decima: Quod fruētī homini consolatione, prospiciēdum est, quo se pacto gerere poterit, desolatione deinceps occurrente: ut iam inde acrimoniam, & robur animi maturè comparet, ad impetum eius reprimendum.

Vndecima: ut ille idē, affluente consolatione seipsum de-

pri-

primat, ac vile faciat quātum potest: reputando secū: quā imbellis, quāq; ignauus esse apparebit, desolatione impugnatē: nisi per gratia et cōsolationis diuinæ opē, citò subleuetur. Contrā verò ille, quem desolatio molestat, estimare debet cū Dei gratia, se posse plurimum, facileq; aduersarios suos omnes deuicturum esse: dumodò in Dei virtute collocet spem suā, & animum suum corroboret.

Dodecima: Quod hostis noster, naturā & morē muliebrem refert, quoad imbecillitatē viriū, & animi peruiaciam. Nā sicut fœmina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto & con-

Q4 stāti

stanti vultu sibi obsistere, abijcit
 ilicò animum, ac terga vertit: sin
 verò timidum fugacemq; esse a-
 nimaduverterit, in extremam sur-
 git audaciam, & illum ferociter
 inuadit. Itidem consuevit demò,
 animo & robore planè destitui,
 quoties spirituaalem athletam, cor-
 de imperterrito, ac fronte ardua
 tètationibus videt reluctari: Sin
 autem trepidet, ad primos impe-
 tus sustinendos, & quasi animū
 despondeat: nulla est bestia super
 terram, inimico illo tunc effera-
 tior, acrior, & pertinacior in ho-
 minem: vt cum pernicio nostra,
 malignæ obstinatæq; mentis suæ,
 desiderium adimpleat.

Deci-

DECIMA TERTIA: Quòd idē ini-
 micus noster morè insequi-
 tur nequissimi cuiuspiam amato-
 ris, qui puellam honestorum pa-
 rentum filiam: vel uxorem viri
 alicuius probi, volens seducere,
 summoperè procurat, vt verba,
 & consilia sua occulta sint: nilq;
 reformidat magis ac agrè fert,
 quam si puella patri suo, vel vxor
 marito, illa patefaciat: cum sciat
 hoc pacto de votis, & conatibus
 suis actum esse. Ad eundem mo-
 dum obnixè satagit diabolus: vt
 anima, quam circumuenire cu-
 pit, ac perdere, fraudulentas suas
 suggestiones teneat secretas. In-
 dignatur verò maximè, & gra-

25 nisi

missimè cruciatur; si cui vel confessionem audienti, vel spiritali homini, molimina sua detegantur: à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decimaquarta. Quòd solet etiam aduersarius imitari alicuè belli ducè: qui obsessam arcem expugnare, atq; depraedari cupiens, explorata prius natura, & munitione loci, debiliore partem aggreditur. Sic nimirum, et ille circumcurrit animam, & callidè inquirit, quæ arünam virtutù præsidijs, moralium scilicet, aut theologiarum, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaq; potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac sub-

uer-

uertere nos sperat, quam in nobis minus cæteris firmatam, custoditamque esse prauiderit.

REGVLAE ALIAE VTILES ad pleniorè spirituum discretionè, & secundæ hebdomadæ potissimum conuenientes.

Rima est: Quòd proprium est Dei, et Angeli cuiusque boni, veram infundere spiritualem lætitiã, animæ, quam mouent, sublata tristitia, & perturbatione omni, quam ingestit demon: cum hic è contrario, sophisticis argumētis quibusdam, veri speciem præ se ferētibus, lætitiã illam, in anima repertam, oppugnare soleat.

Se-

Secunda: Solius est Dei, consolari animam, nulla precedente cōsolationis causa: cum sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, & illam, in amorē sui totā conuertere, trahere, & mutare. Causam verō precedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus nec intellectui, neque voluntati nostræ, quicquam obiectū est, quod eiusmodi cōsolationem causari, ex se possit.

Tertia: Quoties præcessit cōsolationis causa, autor eius potest existere tam malus Angelus, quā bonus sed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, ut anima in boni cognitione, &

ope-

operatiōe magis proficiat: malus autē ut malè agat illa, & pereat.

Quartā: Id moris est spiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans sese, cognitū pijs animæ votis, primū obsecundet, mox inde ad perversa sua desideria, illam alliciat. Simulat etenim ab initio, bonas sanctasq; hominis cogitationes sequi, & fouere: at deinde in occultas fallaciarum suarū pedicas, paulatim tractum illaqueat.

Quinta: Sedulo & accuratè excutiendæ sunt cogitationes nostræ, circa principium, medium et finem suum: quæ tria si rectè se habeant, angeli boni

argu-

argumentū est, cogitationes illas suggerētis: sin autem per discursum mentis, aliquid offertur vel sequitur, quod ex se malū sit, vel auocet à bono, vel ad minus bonū impellat, quàm anima, prius quæ rēdo, sequi decreuisset vel animā ipsam defatiget, angat, ac perturbet, sublata quæ prius aderat quiete, pace, & tranquillitate, euidēs tunc erit indicium: autorem esse cogitationis eiusmodi, spiritū malignum: utpote utilitati & salutī nostræ semper aduersantem.

Sexta: Quoties cōtingit in aliqua suggestionē, deprehēdi hostē ex cauda sua serpentina, id est sine malo, quē semper nobis infi-

nua-

mare studet: tunc plurimum inuenat reuoluere discursum totū, & notare, quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis: & quomodo præcedentē spiritualis gustus suauitate, & animi serenitate, sensim amouere, ac venenū suū infundere tētarit: ut per huiusmodi experimentū, cognita illius fraudes, facilius deinceps caueantur.

Septima: Eorum, qui promouēt in bono salutis animis, se infinnuat, uterque spiritus diuerso modo: bonus quidem leniter placidē ac suauiter: sicut aquæ stilla in spongiam illabens: malus verò duriter, implacidē, & violenter, cum strepitu quodā, sicut imber deci-

decidens in petram: illis autem, qui in dies tudent in deterius, oppositum prorsus usu uenit. Cuius sanè diuersitatis ratio est, quatenus Angelo utrilibet, similis est vel dissimilis animæ ipsius dispositio. Si enim contrariam sibi eam, alteruter spiritus inuenerit, cum strepitu & pulsu, qui facillè aduertiri queat, ei se coniungit: Si conformem verò, tãquam in propriam & apertam domum subit cum quiete.

Octaua: Quoties sine præiua vlla causa cõsolatio nobis ad est: quanuis ei, tãquam diuinitus immisissæ, ut supra dictum est, nihil fallaciæ subesse possit: debem⁹

tamen

tamen attentè, ac sollicitè distinguere, præsens consolationis tempus, à proximo sequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini, nuper accepti sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore, frequenter accidit, ut vel ex habitu, discursu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus vel deliberemus: quæ cū ab ipso Deo, citra medium non emanent, solerti indigent discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

R R E-

R E G V L A E N O N.
nulla, in distribuendis elec-
tiosis feruanda.

Rima: Si quid eroga-
re libeat in homines
genere, vel amicitia
cōiunctos, erga quos
sentitur procliuor affectus: At-
tendendæ erunt regulæ quatuor,
quas ex parte circa electiones cō-
memorauimus. Earum itaq; pri-
ma hæc est: vt affectus erga ta-
les meus, rectè proueniat ex amo-
re Dei: quem certè amorem debeo
sentire in me, vt radicem esse, &
causam cuiuscūque meæ affe-
ctionis, erga cognatos, & amicos
omnes: ac operam dare, vt in hoc
pre-

presenti negotio, præcipua ea ra-
tio elucescat.

Secunda: Vt considerem, si quis
salter cui parem mecū statum,
seu perfectionis gradū optem, me
consultat super negotio istiusmo-
di, quam ego illi erogationis fa-
cienda, dictaturus sim rationē:
Hæc igitur & me vti par est.

Tertia: Vt cogitē, si mihi, vitæ
nunc exitus instaret: quid in
hac re egisse vellem potissimum.
Ita ergo agendum in presentia
decernam.

Quartæ: Vt prospiciã simili-
ter, quid mallē in die iudicij
à me fuisse super his tractū: Id
quod et nūc citra dubiū præligā.

Quinta: Ut quoties ad personas, mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum sentio magis inclinari, regulas quatuor prædictas sedulo expendam, & iuxta eas examinè affectû: nihil de eleemosyna seu distributione faciendâ cogitans, donec ab animo, siquid non rectû inest, remouero.

Sexta: Quamuis facultates diuino cultui, & vsui ecclesiastico dicatæ, citra culpam assumi possint distribuendæ ab eo, qui ad hoc ministerium sit vocatus: cum tamen plurimis, in determinanda proprijs suis sumptibus iustæ portioze, soleat de excessu scrupulus

pulus incidere: operæ pretium est iuxta regulas superiores, vitæ suæ statum rectè disponere.

Septima: Propter rationes diuersas, & alias plerasque, in administrandis ijs, quæ ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinet: optimum ac securissimum est unicuique, distributionis curam subeunti, ut suæ subtrahat cõmoditati, quantum potest: ac se ipsum proximè conformet ad exemplar domini nostri **IESU CHRISTI**, summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginensi concilio, in quo interfuit S. Augustinus, decretum fuit, supellectilem

Episcopi, vilem ac pauperem de-
bere esse. Hoc idem in quolibet
statu seu vita genere prouideri cō-
uenit, habita interim ratioe per-
sonarum & statuum ipsorum,
sicut in matrimonio exemplum
præbent S. Ioachimus, & S. An-
na, qui diuisis per annos singulos
facultatibus suis in tres partes,
pauperibus vnā erogabant, al-
teram dicabant in templi, & di-
uini cultus ministerium, & ter-
tiam postremo necessitati suæ re-
seruabant.

QVAE.

QVAEDAM, NOTA-
tu digna, de scrupulis, quos
animę dæmō iniicit, digno-
scendis.

Rimum: Vulgò scrupu-
lum appellant, quando
ex proprio liberi arbi-
trij motu, & iudicio, aliquid con-
cludimus peccatum esse, cū pec-
catum non sit: Veluti si quis ani-
maduertens se crucem, ex paleis
humi figuratam, in transitu cal-
casse, crimini sibi vertat. Hoc
autem non scrupulus propriè,
sed iudicium potius erroneū vo-
cari debet.

R 4. Se-

Secundum: Scrupulus propriè dicendus est: quoties post calcitam crucem eiusmodi, vel post cogitationem, loquclam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinsecus, peccati admisi suspicio: Et quãuis altera ex parte veniat in mentem, uos minimè peccasse, ambiguitatē tamen quãdam, atque animi perturbationē sentimus, à dæmone videlicet obtrusam.

Tertium: Prior scrupuli species, improprie sic dicti, prorsus abhorrenda est, ut erroris plena. Posterior verò, per tempus aliquod (dum præsertim recens est vitæ melioris institutio)

ani-

animam rebus spiritualibus vacatam, non parùm iuuat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati specimine abducat: iuxta illud diuini Gregorij: Bonarum mentium est, ibi culpã agnoscere, vbi culpa non est.

Quartum, Callidè obseruare solet inimicus, qualis nã sit anima cuiusuis cõsciẽtia, crassior ne, an delicatior. Et si quam inuenit delicatam, multò quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quendam redigere anxietatis gradum, ut sic miserè turbatam, à profectu spirituali tandem deiciat. Puta si animam nouerit, quæ peccato nulli cõsen-

R 5 tiat,

tiat, mortali, siue veniali, immò
 ne vmbra quidē (vt sic dicamus)
 voluntarij peccati sustinere queat,
 tunc, quoniam non potest veram
 peccati rationem illi obijcere, eò
 satagit adducere, vt peccatum si-
 bi esse credat, quod reuera nō est,
 cuiusmodi est, de verbo aliquo,
 vel cogitatiūcula repentina. Cras-
 sam ē diuerso animam, seu con-
 scientiā, reddere crassiorē studet:
 vt, quæ negligebat prius venialia
 peccata, mortalia quoq; nūc parū
 curet, ac in dies minū respiciat.

Quintum: Vt anima progredi
 valeat in via spiritali, ad il-
 lius partis oppositū tēdat necessē
 est, in quam inimicus tendat per-

tra-

trahere: vt si laxiorē iste cōscien-
 tiam facere adnititur, faciat illa
 strictiorē: aut relaxet contrā, si
 damō nimitū velit restringere. Sic
 enim cōtinget vitatis extrema v-
 triusq; partis periculis, animā ip-
 sam in medio quodam quieto, &
 securo statu, iugiter manere.

Sexta: Quotiescunque homini
 dicere, aut agere aliquid volē-
 ti, quod ab Ecclesiæ vsu, vel maio-
 rum nostrorū sensu, nō dissonat,
 quodque tendit in Dei gloriā, ob-
 uiat extrinsecūs suggestiō dissua-
 dens, ne dicat, aut agat illud pro-
 positū: adducta vel vana gloriæ,
 vel mali alterius cuiusuis, fucata
 quadam ratione.

Tunc

Tunc ad Deum eleuanda mēs est, si que appareat, ad eius gloriam spectare dictum aut factū eiusmodi, vel certè contrarium non esse, tendendum rectà erit, aduersus talem cogitationem, atque obstrepenti nobis inimico, respondendum cum diuo Bernardo: Nec propter te capi, nec propter te finiam.

REGVLÆ ALIQVOT
seruandæ, vt cum orthodoxa Ecclesia verè sentiamus.

Rima: Sublato proprio omni iudicio, tenendus est semper, paratus promptusq; animus, ad obediendum Veræ Christi

si spōsæ, ac sanctæ Matri nostræ, quæ est orthodoxa, catholica, & Hierarchica Ecclesia.

Secunda: Laudare cōuenit solitam fieri sacerdoti, confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sacræ sumptionem, annuam vt minimum, cū sit laudabilius, octauo quoque die, aut semel saltem in mense quolibet: seruatis inter im cōditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia: Commendare Christi fidelibus, vt frequenter, ac deuotè, Missæ sacrum, seu sacrificium audiant. Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, et proluxas preces in

ces in templis, vel extra tēpla recitandas, tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & precationibus quibuscunque: ut sunt, quas vocamus horas canonicas.

Quarta: Laudare plurimum religionum status: atque calibatū, seu virginitatem, matrimonio preferre.

Quinta: cōprobare vota religiosōrū de seruanda castitate, paupertate, obediētiāq; perpetua, cum alijs perfectiois, & subrogationis operibus. Vbi obiter notandum est, quòd cum voti ratio, ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ.

na

ne: de alijs, quæ ab ipsa perfectione potius auerunt, ut de negotiatione, vel matrimonio, votū nunquam emittendum sit.

Sexta: Laudare præterea reliquias, venerationem, & inuocationem Sanctorum. Item stationes, peregrinationesque pias: indulgentias, iubilæa, candelas in templis accēdi solitas, & reliqua huiusmodi, pietatis, ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima: Extollere abstinentiæ ac ieiuniorū vsum. ut quadragesima, quatuor tēporū, vigiliarū, sextæ feriæ, sabbati, aliorūq; pro deuotione susceptorum. Item spontaneas afflictiones sui, quas poeni-

poeni-

poenitentias dicimus: nō internas
solūm: sed etiam externas.

Octaua: Laudare in super tem-
plorum extractiones, atque
ornamenta: nec non imagines,
tanquam, propter id quod repre-
sentant, iure optimo venerandas.

Nona: Confirmare maximè
omnia Ecclesiæ præcepta:
nec impugnare vllō modo: sed cō-
tra impugnantes, quæ sitis vndiq;
rationibus promptè defendere.

Decima: Patrū etiam, seu su-
periorum decreta, mādāta,
traditiones, ritus, & mores, stu-
diosè probare. Licet autem nō re-
periatur vbiq; ea, quæ deberet
esse, morum integritas: si quis ta-
men

men, vel in publica concione, vel
in populari commercio, ipsis oblo-
quitur, generat potius damna &
scandala, quàm aliquid adferat
remediū, aut vtilitatis, cū nihil
aliud sequatur, nisi exasperatio,
& obreſtatio populi, aduersus
Principes, ac Pastores suos. Tem-
perandum est igitur, ab isto inue-
ctiuarum genere. Verum tamè,
sicut damnosum est, primates ip-
sos absentes, apud populum alla-
trare, atque proscindere. Ita rur-
sus priuatim admonere eos, qui si
velint, mederi huic malo possūt,
operæ pretium videtur fore.

Vndecima: Doctrinam sa-
crām plurimi facere: tum
S eam,

eam, quæ positiua dici solet, tum, quæ scholastica. Sicut enim sanctis Doctores antiquis Hieronymo, Augustino, Gregorio, & consimilibus, scopus fuit ad amorem, & cultum Dei amplectendam, animos mouere: ita peculiare est Beato Thomæ, Bonauenturæ, Magistro sententiarum, & alijs recentioribus Theologis, dogmata ad salutem necessaria exactius tradere, atque definire: prout conuenit suis temporibus et posteris, ad errores hæresum confutandos: Siquidem Doctores huiusmodi, ut sunt tempore posteriores, non solum scripturæ sacræ intelligentia præditi sunt, & veterum autorum

inuan-

inuantur scriptis: sed etiam, cum influxu diuini luminis consiliorum sanctionibus, decretis, & varijs Ecclesiæ sanctæ cõstitutionibus, ad salutis nostræ subsidium, feliciter vtuntur.

Decima secunda: Culpabilis est, ac vitanda hominũ, qui adhuc in terris viuunt, (quãtumuis laudabilium) comparatiõ, cũ sanctis, & Beatis: dicẽdo. Iste est Doctior sancto Augustino. Ille est alter S. Frãsciscus. Equalis est Paulo sanctitate, aut aliqua virtute, non est inferior. &c.

Decima tertia: Deniq; ut ipsi Ecclesiæ catholicæ omnino unanimes, conformesque simus,

S 2 siquid,

si quid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse diffinierit, debemus itidē, quod nigrū sit, pronuntiare. Indubitatē nāq; credendum est: eundē esse Domini nostri IESV CHRISTI, & Ecclesie orthodoxæ, Sponsæ eius, spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutē: neq; alium esse Deum, qui olim tradidit decalogi præcepta, & qui nūc temporis, Ecclesiam Hierarchicam instruit, atque regit.

Decima quarta: Aduertendum quoque est, etiamsi plañe compertum definitumq; sit, nemini contingere salutem, nisi prædestinato: circumspectē tamē
super

super hoc loquendum esse: ne forte gratiam seu prædestinationem Dei, nimis extēdentes; liberi arbitrij vires, & operum bonorum merita, excludere velle videamur: vel è conuerso, ne plus æquo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

Decima quinta: Similem ob causam, frequens de prædestinatione sermo, habendus non est: sique incidat nonnunquam, ita temperari decet: ut nulla plebi audienti, detur occasio erroris, ac dicendi: si de salute mea, vel dñatione iam definitum est, siue malè siue bene agam, aliter euenire non potest: vnde solent mul-

ti opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

Decima sexta: Accidit etiam non raro, ut, ex immodica fidei prædicatione, & laude, adiecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quelibet opera: quæ fide præeunt, aut sequuntur, charitatis nexu efformatam.

Decima septima: Neq; itidē, prædicandæ, & inculcandæ, gratiæ Dei vsque adeo insistendū fuerit: ut serpere inde possit auditorū animis lethalis error, negata liberi arbitrii nostri facultate. De gratia ergo ipsa, diffusè quidem loqui fas est, Deo adspirante: sed
qua.

quatenus in gloriam eius vberiorē redundat: idque iuxta modū convenientem, nostris præsertim temporibus, tam periculosis: ne & liberi arbitrii vsus, & operū bonorum efficacia tollatur.

Decima octaua: Quāuis summe laudabile sit atque vtile, ex dilectiōe pura, inseruire Deo: nihilominus tamen, valdè cōmendandus est Maiestatis diuinæ timor. Neq; porro is timor solū, quē filialē appellamus: qui pius est, ac sanctus maximè: verūm etiā alter, seruilis dictus. Quippè, qui homini vtilis est admodū, et sæpe numero necessarius: ut à mortali peccato, quādo incidere cōtingit,

resurgere promptè studeamus, à quo, dum erimus immunes, atq; alieni, faciliùs patebit ascensus ad timorem illum filialem, Deo penitus acceptum, qui nobis, cum ipso Deo vnionem amoris præstat, & conseruat.

REGVLAE PEREGRINORUM.

Prima: Litaniis quotidie simul omnes in itinere dicent: nec conscientie examen, & orationem, prætermittent: quæ etiam inter ambulandum fieri poterit. Studeant item itineris molestiâ colloquijs religiosis leuare.

Secunda: Qui maioribus pollent ad viam peragendam viribus, eos qui sunt infirmiores, subsequi, et non præcedere debent, & diurna itinera horum debiliùm infirmitati commensurent. Quòd si quis viribus destitueretur, aut immen-

ro, aut alia ratione inuari debet.
 Qua in re non qualitatibus persona-
 rum, sed necessitatis & charita-
 tis fraternæ ratio est habenda.

Tertia: Si quis verò in morbum
 incideret, ita ut ulterius progre-
 di non posset, nec expediret reli-
 quos ibi moram trahere: si vici-
 num est aliquod collegium, eò ef-
 fet æger, si morbus pateretur, de-
 ducendus: alioqui aliquis ex no-
 stris illi erit socius relinquendus,
 ut consolationi ei sit & auxilio.

Ægro autem viribus restituto,
 coeptum iter ambo prosequantur.

Quarta: Si in via ab honesto &
 pio amico inuitaretur: posset qui
 præest, hospitalitatis beneficium

ad-

admittere. Tunc autem curare de-
 bent, verbis & religioso exēplo,
 hospites ædificatos in Domino re-
 linquere.

Quinta: Eiusdem ædificationis
 & exempli, in omnibus hospitibus,
 meminisse debent sobrietatis in
 mensa, & modestiæ in conuersa-
 tione nunquam obliuiscantur: Si
 quos verò Superior idoneos esse
 iudicaret, ad loquendum cum fru-
 ctu, de rebus spiritualibus: hoc il-
 li, habita ratione temporis, loci,
 ac personarum præstabit.

Sexta: Curet qui alijs præest, ut
 omnes in eadem hospitij parte si-
 mul sint, quò magis ipse eis possit
 prospicere. Et ita eos distribuatur,

ut al-

*Ut alter ab altero in Domino in-
uari possit.*

*Septima: Cum in itinere ad col-
legia Societatis diuertent: studeat
omnes bonum ædificationis odo-
rem, exemplo suæ cõuersationis,
his qui in collegijs sunt, relinque-
re.*

LAVS DEO.